

DFFGs skriftserie nr 4

vpk, vuf och vietnamrörelsen

Innehåll:

Introduktion	1
Förord	1
1965	3
Vietnamarbetet startar i Sverige	3
Brysselkonferensen	3
SKP stödjer LBJ:s förhandlingsbluff	3
Polis mot FNL-aktivister	4
”Ovärdig” vietnamdemonstration	4
Vietnamrörelsen organiserar sig	4
1966	5
SKP och insamlingarna	5
SKP:s syn på nationalinsamlingen	6
C H beklagar	7
Demokratisk ungdom och Vietnam	7
”Urban Karlsson preciserar”	8
Tran Van An-mötet	8
1967	8
Takmans tal på SKP:s 21:a kongress	8
NY DAG: ”Vietnams folk kan inte segra”	9
VUF gör helt om	9
NY DAG och slagordsmålningen	10
Pacifisterna kommer tillbaka	10
Firandet av FNL:s 7-årsdag	11
1968	11
VPK-VUF:s ”solidaritet i handling”	12
Hermansson i Göteborg inför valet – 68	13
Vietnamveckan november 1968	13
1969	14
VPK på ”offensiv”	14
DFFG:s kongress 1969	16
FNL-gruppen ”håller lekstuga”	17
VPK-VUF:s mygelteori	17
Vem myglar?	18
Läget idag	18
Sammanfattning	20
Bilaga 1: Flygblad utdelat av Marxistiskt Forum-sympatisörer vid bl a SKP:s ”Rikskonferens” i Stockholm i maj 1966.	23
Skall kommunister stödja USA:s krig?	23
Bilaga 2: Annons <i>Ny Dag-AT</i> nr. 51/68	24
Bilaga 3: John Takmans tal vid SKP:s 21:a kongress i maj 1967 (Ur <i>Clarté</i> nr 4/67)	25
Lögner om vårt parti och Vietnamarbetet	25
Bilaga 4 – Ledare i <i>Ny Dag/AT</i> 3-4 dec. 1969	27
Vägar och former för Vietnamarbetet	27

Introduktion

Denna skrift, som häftigt angriper det svenska kommunistpartiet (SKP/VPK) och dess ungdomsförbund (VUF) för dess vietnampolitik, tillhör de mer kontroversiella av *De Förenade FNL-gruppernas* (DFFG) skrifter. Därför är det lämpligt att ta del av även kritiska synpunkter på skriften, liksom andra aspekter på de politiska sammanhangen och omständigheterna kring skriftens tillkomst. Detta tas upp ganska utförligt i [Lärdomar av den svenska Vietnamrörelsen, del 1](#) (avsnittet ”Kampanjer mot andra organisationer”, sid 13 f och bilagan ”Striden om Vietnamrörelsens karaktär”)

Martin F (2015)

”FNL-rörelsen i Sverige som i början av sin verksamhet gjorde en hedrande insats för Vietnams kämpande folk har under senare tid övergått till att bli en maoistisk formation med huvuduppgift att bekämpa Sovjetunionen. Kampen för Vietnam har blivit en sekundär uppgift. Det är inte alla FNL-grupper som förlorat målsättningen, men den centrala ledningen avslöjar tendenser som självfallet skadar det vietnamesiska folkets sak. I bulletiner och plakat i demonstrationståg kan vi uppleva kampparoller mot Sovjetunionen ordagrant avskrivna ur maoistiska kampskrifter. Ändå är de ansvariga FNL-ledarna medvetna om, att utan Sovjetunionen och Folkdemokratiernas insats i Vietnam hade USA krossat den vietnamesiska frihetsrörelsen.”

Norrskensflamman 18 april -70

Förord

Den framgångsrika, militanta, svenska vietnamrörelsen växte fram 1965-1966. Det som från början var fristående FNL-grupper organiserades snart till ett förbund, De Förenade FNL-grupperna, DFFG. FNL-rörelsen växte fram utanför och oberoende av redan existerande politiska partier och organisationer. Inom vissa organisationer fördes dock en hård kamp om vilken linje som borde utgöra grunden för Vietnamarbetet. De organisationer det främst gällde var Sveriges Kommunistiska Parti (SKP), sedermera omdöpt till Vänsterpartiet Kommunisterna (VPK), Clarté samt SKP:s ungdomsförbund Demokratisk Ungdom (DU), vilket senare bytte namn till Vänsterns Ungdoms förbund (VUF).

Inom SKP stred ett antal oppositionella medlemmar för att partiet skulle föra en ärlig anti-imperialistisk solidaritetslinje baserad på den proletära internationalismens grund. Denna kamp fördes mot partiledningens opportunistiska och vacklande linje, vilken ställdes på den borgerliga pacifismens ”humanitärt” inriktade grundval. Samtidigt med att den militanta vietnamrörelsen började utvecklas påbörjades utgivningen av tidskriften Marxistiskt Forum. MF blev ett viktigt forum för information om det vietnamesiska folkets befrielsekamp och tidskriften blev också ett organ för den, som utvecklingen skulle visa, riktiga linjen i vietnamarbetet. (MF representerade den inom SKP oppositionella grupp som senare kom att delta i bildandet av Kommunistiska Förbundet Marxist-Leninsterna – KFML.)

Vietnam-diskussionen inom SKP visade snabbt att ett helhjärtat, solidariskt och kompromisslöst stöd åt Vietnams folk och FNL var omöjligt att föra inom partiets ram. Det blev därför en tvingande nödvändighet för SKP-medlemmar som ville arbeta för det vietnamesiska folkets befrielsekamp att utföra detta arbete utanför partiets ram.

Inom Clarté-förbundet fördes en likartad kamp. Där avgick den riktiga linjen med segern och Clarté-förbundet har alltsedan dess utgjort en del av den militanta svenska vietnamrörelsen, och ett stöd åt DFFG:s arbete.

Även inom SKP:s ungdomsförbund DU togs kampen upp för en riktig linje i Vietnamarbetet. Situationen var emellertid den att DU alltsedan sin tillkomst (1952) utgjort ett bålverk för pacifismen och vid tiden för vietnamrörelsens framväxt var en av de mest framskjutna svenska pacifisterna Kjell E Johansson dess ordförande.

Många av de ursprungliga FNL-aktivisterna hade tillhört eller tillhörde någon av dessa organisationer. Men sitt arbete för stöd åt det vietnamesiska folkets kamp mot USA-imperialismen tvingades de utföra utanför organisationerna. Detta betydde att helt nya vägar för politisk propaganda fick prövas. Medan de etablerade organisationerna försökte nå ut med sin pacifistiska och felaktiga linje genom traditionella kanaler, vilken inte syftade till att organisera och medvetandegöra folket i Vietnamfrågan, gick FNL-aktivisterna ut på gator och torg för att just kunna göra detta. Häri låg en fundamental skillnad, vilken också varit det helt avgörande skälet till att DFFG idag står starkare än någonsin, samtidigt som alla försök att skjuta FNL-rörelsen i sank ständigt misslyckats. Medan vi har sökt oss ut till folket för att där söka stöd för vår linje och vårt arbete, har dessa andra, inkluderande VPK, vänt sig till ett litet byråkratiserat skikt inom de etablerade organisationerna, för att *där* få sin linje godtagen.

Vi vill med denna broschyr närmare redogöra för främst VPK:s, men även VUF:s vietnampolitik. VPK säger i sitt program att "Partiet är solidariskt med sociala och nationella frihetsrörelser" och att "Den internationella solidariteten måste utvecklas i politiskt handlande". Dessa två meningar är viktiga att skärskåda i belysning av vad partiet sagt och gjort i vietnamfrågan.

Broschyren påvisar att det parti som 1965, vid den svenska vietnamrörelsens födelse, kallade sig kommunistiskt, varken då eller efter namnbytet 1967 har fört en ärlig, konsekvent och kompromisslös kamp till stöd för FNL och Vietnams folk. Vi påvisar att de felaktiga och falska opportunistiska manövrer som bestämde partiledningens handlande 1965-66 inte på något sätt är annorlunda idag. Det går en rak linje från partiets avståndstagande från Brysselkonferensen 1965 till dr Takmans angrepp på FNL-rörelsen vid namnbyteskongressen 1967 och den totala tystnaden våren 1970 när det åter avslöjades att av Röda Korset distribuerad "vietnamhjälp" huvudsakligen går till generaljuntan i Saigon.

Men vi visar också med exempel på hur partiledningen på olika sätt ställer sig i motsättning till sitt partis medlemmar, och hur dessa medvetet undandras möjligheten att inom sitt partis ram göra en solidarisk insats till förmån för det kämpande vietnamesiska folket.

DU och sedan VUF:s vietnampolitik utgör ett lärorikt exempel på vad som händer om handlandet inte vägleds av principer utan opportunism. DU:s ursprungligt borgerligt-pacifistiska linje har genomgått en förvandling så att den idag innebär en snävt sekteristisk och verklighetsfrämmande inställning till vietnamarbetet i Sverige. Det är emellertid viktigt att påpeka hur den kritik mot DFFG:s linje och dess praktik som VUF-ledningen ägnat sig åt oftast inte haft stöd bland VUF:s medlemmar. Så har t. ex. VUF-Uppsala på ett tidigt stadium krävt att den centrala VUF-ledningen skulle göra en allvarligt syftade självkritik för de felaktiga angrepp som gjorts på DFFG. VUF-ledningen har konsekvent vägrat. Den har bl. a. fått till följd att medlemmar tagit avstånd från VUF- och VPK-ledningens politik.

Vi vet att många precis som inför riksdagsvalet 1968 även vid årets val låter beslutet om vem som får rösten bestämmas av hur inställningen varit och är till FNL och Vietnams befrielsekamp. Tidigare i vår har det utkommit en broschyr om "Regeringen(s) och Vietnamfrågan" i DFFG:s skriftserie. I den klargörs socialdemokratiska partiets och regeringens vietnampolitik.

Med denna broschyr har vi redovisat även VPK:s och VUF:s roll i det svenska vietnamarbetet och deras hållning gentemot det vietnamesiska folkets befrielsekamp.

Göteborg i maj 1970

1965

I Vietnam vinner FNL allt större segrar. Cirka 80% av södra Vietnam med 5/7 av befolkningen har befriats och även i städerna genomförs väpnade aktioner. USA-imperialisternas specialkrigsstrategi (USA-imperialisterna lejde vietnameser att föra krig för deras räkning) led vid nyåret fullständig bankrutt. De började därför tillämpa lokalkrigsstrategin (USA-soldater deltar i kriget) och skeppslast efter skeppslast med amerikanska trupper anländer till Vietnam. USA-imperialisterna utökar ytterligare, sin aggression mot det vietnamesiska folket under täckmantel av vedergällning, genom att den 7 februari börja de regelbundna bombningarna av DRV.

Vietnamarbetet startar i Sverige

Arbetet för stöd åt FNL började under våren kring följande huvuduppgifter:

1. Att avslöja USA som angripare i Vietnam och kräva: USA ut ur Vietnam.
2. Att ge solidariskt stöd åt Vietnams kämpande folk, moraliskt, politiskt och materiellt.

Mars -65 FNL-are sprider flygblad i Stockholm.

Maj -65 Vietnambulletinens första nummer utkommer i en upplaga på 500 ex.

Okt. -65 Vietnaminsamlingen 400499 startar.

Brysselkonferensen

Sommaren 1965 genomförde de västeuropeiska kommunistpartierna en konferens i Bryssel. Enda punkt på dagordningen var Vietnam. Dåvarande SKP (VPK) vägrade delta i konferensen. Inte heller ansåg de sig i efterhand kunna skriva under konferensens resolution, vars främsta krav var det vietnamesiska folkets krav att USA-trupperna skall ut ur landet. När vi idag läser hur partiordförande C H Hermansson förklarade uteblivandet från konferensen framstår SKP/VPK:s fortsatta Vietnampolitik i sällsynt entydig dager.

”Det helt avgörande är emellertid inte de formella frågorna – om man deltar i den ena eller andra konferensen, om man undertecknar den ena eller andra resolutionen – utan den solidaritet i ord och handling som det kommunistiska partiet och dess medlemmar visar gentemot krafter som kämpar för fred, frihet och socialism runtom i världen ... Jag hoppas. . . att det kommande arbetsåret skall kunna utnyttjas för ett bättre stöd åt det vietnamesiska folkets frihetskamp”. (Ny Dag 31/65)

SKP:s vägran att delta i Brysselkonferensen utgjorde, när det gäller Vietnam; dess första klart redovisade steg in på den opportunistens vingliga väg, vilken det aldrig hittat ut ifrån. Detta står klart sedan vi följt upp Hermanssons fromma önskan om att det ”kommande arbetsåret skall kunna utnyttjas för att bättre stöd åt det vietnamesiska folkets frihetskamp”.

SKP stödjer LBJ:s förhandlingsbluff

Under våren restes parollen ”Fred i Vietnam” av pacifistorganisationerna Kampanjen mot atomvapen (KMA) och Svenska fredskommittén SKP och dess ungdomsförbund DU (Demokratisk Ungdom) gav sitt stöd åt dessa paroller. KMA tog initiativ till en brett upplagd kampanj med petitionslistor. Rubrik på petitionslistan var det diffusa kravet ”Fred i Vietnam” och som huvudkrav ställdes: ”Förhandlings: mellan berörda parter – i första hand mellan USA och den nationella Befrielsefronten (FNL) – måste snarast inledas. Det måste bli slut på kriget i Vietnam. Eljest riskerar konflikten att utveckla sig till en världsbrand”.

Vid detta tillfälle hade USA drygt 100.000 man i Vietnam. Ytterligare 400.000 man skulle sändas dit. Om vi idag är närmare en "världsbrand" – vem är det i så fall som har anledning att "riskera" något? Dessa petitionslistor sändes av partiledningen ut till samtliga grundorganisationer, och medlemmarna uppmanades samla namnunderskrifter.

Grundskillnaden mellan pacifisternas linje och FNL-aktivisternas var och är att medan de förstnämnda proklamerar kamp mot kriget som sådant utan att helhjärtat stödja någondera parten, utgår FNL-aktivisterna från en analys av kriget som fastställer vem som är angripare och vem som är angripen, för att sedan förbehållslöst stödja den angripna parten och bekämpa angriparen. Det felaktiga i pacifisternas vid den tiden framförda förhandlingskrav framgår klart av ett uttalande av FNL:s centralkommitté från den 22/3-65, där det bl. a. säges att ". . . den amerikanska uträkningen att sända nya trupper ur marinen samt mark- och flygstriidskrafter från USA och dess satellitländer, att genomföra bombningar mot Nordvietnam och Laos i ett försök att vinna en "styrkeposition" och tvinga Sydviets Nationella Befrielsefront och det sydvietnamesiska folket att förråda sitt fosterland i något slag av förhandlingar med USA definitivt är en dagdröm av politiska galningar och militära äventyrare". . . "Även om vi måste fortsätta kampen under tio eller tjugo år eller längre och även om vi måste lida än större svårigheter och bakslag, är vi beredda och beslutna att kämpa till slutet, ända tills inte en enda amerikansk soldat finns kvar i vårt land".

Vid en tidpunkt då det var mer nödvändigt än någonsin tidigare att sluta upp bakom FNL:s riktiga linje och avslöja USA:s förhandlingsbluff, gick alltså de svenska pacifisterna och SKP-DU-ledningarna ut med petitionslistor till stöd för USA:s "förhandlings"-linje. Samtidigt som de uppgav sig stödja det vietnamesiska folket intog de en ståndpunkt som klart stred mot FNL:s linje. Denna form av "solidaritet" är inget annat än ett stöd åt USA-imperialismens aggressionspolitik!

SKP:s pacifistiska linje i Vietnamfrågan underströks ytterligare under hösten, då parti-medlemmarna uppmanades att delta i Rödakorsinsamlingen för humanitär hjälp till Vietnam. Detta trots att FNL i ett pressmeddelande den 2/10 helt tagit avstånd från Internationella Röda Korsets verksamhet i Vietnam.

Polis mot FNL-aktivister

Under sommaren genomfördes en serie punktdemonstrationer på Hötorget i Stockholm, där FNL-are manifesterade sitt stöd åt FNL och spred information. Den 14/6 misshandlades och greps två av dessa, Sköld Peter Mattis och Åsa Hallström, för att de "hindrade gångtrafiken". Trots att polisingripandet var lagstridigt och trots omfattande opinionsyttringar till stöd för dessa båda kamrater, dömdes de vid en farsartad rättegång till dryga bötesstraff. Den slutliga domen mot Sköld Peter Matthis avkunnades hösten -69. Han dömdes till 400 kr i böter, 1000 kr i skadestånd till en "misshandlad" polis samt ålades att betala 11.381:80 kr i rättegångskostnader.

"Ovärdig" vietnamdemonstration

I augusti genomfördes den första större demonstrationen till stöd åt FNL, och naturligtvis angreps den av polisen. SKP-tidningen Ny Dag tog klart ställning *mot* demonstrationen och betecknade den som "ovärdig" och ordföranden i Demokratisk Ungdom, Kjell E Johansson, tog polisen i försvar genom att tala om "fel på båda håll".

Vietnamrörelsen organiserar sig

Hösten 1965 bildade pacifisterna John Takman, Per Anders Fogelström och Bertil Svanström den s. k. Svenska Vietnamkommittén, som gjorde anspråk på att omfatta och leda den svenska vietnamopinionen. De gick fram med krav på "Fred i Vietnam", sammankopplade med krav

på förhandlingar och vapenvila. Vietnamkommittén undvek ständigt att ta klar ställning mot USA:s Vietnampolitik, och vägrade att solidariskt stödja FNL. SKP och DU gav sitt stöd åt Svenska Vietnamkommittén.

Medan Hermansson sommaren 1965 talade om ”solidaritet i ord och handling” började Takmans Vietnamkommitté sin kortlivade bana med att ett halvår senare ta offentligt avstånd från demonstrationerna mot USA-ambassaden i Stockholm.

FNL-aktivisterna som då ännu inte organiserat sig, gick in i Vietnamkommittén och kritiserade inifrån dess felaktiga linje. Denna ideologiska kamp ledde till att kommittén sprack i två delar. De progressiva slöt upp i Arbetsgruppen för stöd åt FNL.

1966

Vid årets början har USA-imperialisterna utökat sina trupper i Vietnam till 200.000 man. Flera stora operationer genomförs för att inringa och förrinta FNL-förband, men alltid med samma magra resultat. Inte heller bombningarna av DRV får avsedd effekt: USA:s militärtekniska överlägsenhet förmår inte hejda det vietnamesiska folkkriget. För världsoinionen framstår det alltmer klart att USA-imperialisterna inte kan vinna kriget.

I Sverige genomförs de första massdemonstrationerna till stöd för FNL:s kamp. Nya grupper bildas ute i landet och i april knyts närmare kontakter mellan FNL-grupperna runt om i landet. Vid slutet av året fanns 25 aktiva lokalgrupper mot 8 vid årets början.

SKP och insamlingarna

Trots att Arbetsgruppens Vietnaminsamling pg. 400499 verkat i nära ett halvår och sänt c:a 50.000 kr till FNL, startade SKP en konkurrerande FNL-insamling i februari, nämligen ”FNL-insamlingen”, pg. 402242. Men redan en månad senare skrev C. H. Hermansson under ett upprop till stöd för den nybildade Nationalinsamlingen för Vietnam. Detta undertecknades av samtliga partiledare samt av representanter för Bankföreningen, Industriförbundet och Exportföreningen. Dess syfte var att insamla medel till ”humanitär” hjälp och naturligtvis skulle dess verksamhet vara helt ”opolitisk”. Hjälpen skulle delas lika mellan Demokratiska Republiken Vietnam, FNL och – fascistjuntan i Saigon. I sin propaganda trycktes hårt på nöden och lidandet bland befolkningen, medan man däremot helt bortsåg från orsaken till detta USA:s brutala angreppskrig. I stället för att skilja på angripare och angripen försökte man dölja krigets karaktär av imperialistiskt rövarkrig. I stället för att ta ställning för de förtryckta mot förtryckarna sökte man framställa skeendet som en slags naturkatastrof med en mycket diffus politiska bakgrund.

I broschyren ”De behöver din hjälp”, utgiven av Nationalinsamlingen, anges krigets orsak vara att ”stormaktsintressena möte på denna lilla landremsa”. (Vilken stormakt mer än USA?) Vidare talas om grymheter från båda parter sida, bl. a. utsätts befolkningen för ”utstuderade gerillametoder”. (Vem använder ”gerillametoder” i Vietnam? USA?)

I ett PM den 31/3-66 skriver ”Nationalinsamlingen”:

”Insamlingsledningen kommer att besluta hur de insamlade medlen skall användas. Kommer att ske med betryggande garantier för att hjälpen når fram till dem som skall ha den – det vietnamesiska folket. Inte sända pengar till annat. Sända förnödenheter som övervakas så att de inte kommer på avvägar”.

Några rader längre fram skriver man: ”FNL självfallet svårast att hjälpa. Transportvägarna långa och krångliga”. Den 28/2-66 skriver Svenska Röda Korset i en PM om humanitär hjälp till Vietnam (SRK ansvarade för disposition och distribution av ”Nationalinsamlingens medel):

I regel är det stora svårigheter att uppträda utan skydd av amerikansk eller sydvietnamesisk militär utanför Saigon och en del andra begränsade områden. Hjälpaktioner måste också koordineras med de makthavandes hjälpprogram.

Ytterligare några rader längre fram skriver man:

Beträffande humanitär hjälp till FNL är läget oklart. Tulltransporterna är mycket svåra och det är närmast ogörligt att få reda på vad som händer med hjälpsändningar.

Citaten talar för sig själva. Vi konstaterar att på så osäkra grunder kastade sig SKP in i arbetet med ”Nationalinsamlingen”. SKP-ledningen satsade hela partiapparaten och medlemmarnas arbetsinsats på något som den naivt trodde skulle bli en storslagen insats för stöd åt Vietnams folk!

Som framgår av ovanstående var Nationalinsamlingens linje helt förenlig med USA:s politik, vilket även visas av storfinansens bredvillighet att medverka vid insamlingsstarten.

En av Nationalinsamlingens första åtgärder blev att sprida ett Pressmeddelande med angrepp på Vietnaminsamlingen till förmån för FNL, vilken man påstod ”bara stöddes av extremistiska ungdomar i Stockholm”.

Detta försök av storfinans och regering att få kontroll över den växande Vietnamopinionen och isolera FNL-rörelsen stöddes alltså av SKP. Vid denna tidpunkt erhöll Vietnaminsamlingen pg. 400 499 organiserat stöd endast av Clarté, Marxistiskt Forum, Socialdemokratiska studentförbundet och en del kulturarbetare. För att få klarhet i frågan om ”FNL-insamlingen” pg. 402 242, skrev Göteborgs FNL-grupp den 25/4-66 ett brev till Göteborgs Kommunistiska Arbetarkommun och begärde besked om hur denna insamling ämnade redovisa de insamlade pengarna. Vid diskussioner hade det nämligen gjorts gällande att pengarna skulle överlämnas till Röda Korset. Den 28/4 kom svaret:

”Beträffande offentlig redovisning av influtna medel kommer resultaten att meddelas i Ny Dag-AT-Nfl.” Någon sådan redovisning har aldrig skett.

SKP:s syn på nationalinsamlingen

Den 21/10-66 skrev C H Hermansson i Ny Dag:

Det finns. . . flera grupper och kommittéer verksamma för stöd åt FNL och Nordvietnam. De arbetar i många fall beundransvärt men samtidigt måste vi beklagande notera, att splittringen mellan olika grupper och intressen hindrar solidaritetsrörelsen att växa ut till den landsomfattande och mäktiga rörelse som den borde vara och kan vara. Det tillkommer inte mej eller den organisation jag representerar att fastställa den politiska plattform på vilken ett mera enigt och därför ett mera aktivt solidaritetsarbete skulle kunna utvecklas.

Tidsignal (vpk) skriver i en redaktionell spalt den 18-24/5-66: ”. . . vill vi inte ta avstånd från den opartiska och opolitiska nationalinsamlingen. För denna insamling arbetar många goda krafter som är klara motståndare till den amerikanska politiken, och rätt bedriven bör också denna insamling kunna bidra till att förstärka den samlade opinionsrörelsen för Vietnams folk.

Dom utfall några ledande personer inom Nationalinsamlingen, framför allt dir. Haste, gjort mot FNL-grupperna är beklagliga och har försvagat Vietnamarbetet liksom den kampanj som vissa FNL-anhängare inlett mot Nationalinsamlingen. Det borde vara möjligt att uppnå ett modus vivendi mellan de två insamlingarna Krafterna behövs för annat än inbördes gräl”.

Tidsignal har rätt i en sak, nämligen att det fanns ”goda krafter” som arbetade med Nationalinsamlingen, d. v. s. de arbetade med den tills de fick veta att deras partiledning hade förtigit att det fanns ett alternativ till den. Hundratals SKF-medlemmar sålde nämligen ”Nationalinsamlingen” märke till 1 maj 1966, bara därför att, som de trodde, det inte fanns något bättre

alternativ. I Göteborg bl. a. kunde SKP-ledningen inte genomföra detta trick. Ett eget FNL-märke tillverkades och såldes av FNL-gruppen vilket resulterade i att FNL-arna och de progressiva DU- och SKP-medlemmar som tog en riktig ställning och sålde detta märke av ledande SKP-byråkrater utsattes för hätska angrepp.

CH beklagar

När det stod klart att den falska linje som fördes fram i "Nationalinsamlingen" skulle misslyckas, fann CH Hermansson det nödvändigt att ursäkra sin anslutning till den. Efter att glatt leende ha skrivit under dess upprop i månadsskiftet februari-mars 1966, i vetskap om att Röda Korset, som skulle distribuera dess insamlade medel, betraktade det som synnerligen ovisst om FNL skulle kunna få sin beskärda del, skriver Hermansson två månader senare (den 4/5) i ett brev till "Nationalinsamlingens" styrelse:

"Såsom undertecknare av uppropet för Nationalinsamlingen har jag i olika sammanhang ställts inför frågor om fördelningen av de insamlade medlen. Jag vill understryka önskvärdheten av att det snarast skapas klarhet på denna punkt. . ."

Här framkommer alltså att Hermansson utan att tveka inför herrarnas Erlanders, Ohlins, Holmbergs, Iveroths m. fl:s sällskap gav sin anslutning till insamlingen utan att ens ha klart för sig hur de insamlade medlen skulle fördelas.

Även VUF:s föregångare, DU, var inblandad i Nationalinsamlingen, även om VUF-ledningen numera vill glömma det. Anders Carlberg, VUF:s ordförande de senaste åren, skriver t. ex. i en av VUF:s internbulletiner: "DU har aldrig som organisation stött Nationalinsamlingen. Däremot vacklade ledande personer inom DU på ett betänkligt sätt." I den interna bulletinen DU-nytt nr 3/66 -15 mars, som bl. a. innehåller Nationalinsamlingens upprop, kan vi emellertid läsa följande:

"Nationalinsamlingen för Vietnam

Demokratisk Ungdoms förbundsledning har i ett brev till Sveriges Ungdomsorganisationers Landsråd och URSK (Ungdomsrådets Samarbetskommitté) föreslagit en landsomfattande bössinsamling för Vietnam söndagen den 17 april 1966.

Enligt DU-förbundet skall insamlingsresultatet överlämnas till *Nationalinsamlingen för Vietnam*. (DU-nytt kursiv.)

DU tog alltså klart ställning för nationalinsamlingen vilket Anders Carlberg borde känna till. Han tillhörde redan då de ledande inom förbundet.

Demokratisk ungdom och Vietnam

DU:s agerande i Vietnamfrågan präglades av total principiöshet. Förbundets ordförande Kjell E Johansson skrev i DU-nytt 4/66:

"Vi anser vidare att de icke identiska grupperna och aktionerna kompletterar varandra. Oftast vänder man sig till olika befolkningsskikt eller har skilda arbetsformer. Viktigt är då att sätta in varje initiativ i en helhetsbild, och därmed tilldela var och en sin viktiga roll när det gäller att aktivisera den svenska opinionen. Speciellt Aftonbladet har hängivet sig åt att misstänkliggöra Nationalinsamlingen för Vietnam. . . Vi finner det provokativt att AB misstänkliggör en humanitär insamling som till skillnad från Arne Geijer och LO åstadkommer åtminstone några resultat."

Utfallet mot AB förorsakades av att red. Evert Kumm, revisor Vietnaminsamlingen för FNL, i två debattinlägg i tidningen fört fram FNL-rörelsens argument mot Nationalinsamlingen. Kjell E Johanssons angrepp på AB var alltså i själva verket ett angrepp på FNL-rörelsen och dess insamling.

Detta stöd till Nationalinsamlingen kombinerade DU med att starta ytterligare några pappersorganisationer i Vietnamfrågan, bl. a. "Vietnam-aktion" och "Kommunistiska partiets och Demokratisk ungdoms Dokumentationsgrupp". Så sent som hösten -66 propagerade DU för SKP:s lilla splittrande "FNL-insamling"

I maj-66 gjorde DU ett oväntat avsteg från sin pacifistiska linje när förbundsledningen i ett brev till de CIA-stödda Ungdomens Världsförbund (WAY) och Socialistiska Ungdomsinternationalen (IUSY), samt till den sovjet-kontrollerade Demokratisk Ungdoms Världsfederation (WFDY) föreslog att dessa organisationer skulle ta initiativet till en internationell frivilligbrigad till Vietnam. I själva verket kan inte förslagsställarna ha menat någonting med det. Detta framgår dels av att FNL varken då eller senare uttryckt önskemål om frivilliga i Vietnam och dels av brevets adressater. Skickar man ett sådant brev till organisationer som kontrolleras av imperialister och socialimperialister så kan man inte ha väntat sig något positivt svar. Hela förslaget var bara att sätt att skaffa DU publicitet på det vietnamesiska befrielsekrigets bekostnad.

"Urban Karlsson preciserar"

I maj -66 försökte SKP:s partisekreterare Urban Karlsson precisera partiets ställning till de olika insamlingarna. I Ny Dag nr 13 skriver han att partiet kommer "att fortsätta att ge sitt stöd åt alla krafter som verkar för Vietnams fred och oberoende, "men partiet hade "aldeles speciellt stött FNL-insamlingen", d. v. s. SKP:s egen lilla splittrarinsamling. Men "inför årets 1 maj kommer vi att uppmana alla våra medlemmar att försälja och bära Vietnam-märket, som utges av Nationalinsamlingen för Vietnam".

Så ser en opportunistisk politik ut. Med ett ben i vardera lägret, utan att alltför mycket engagera sig, trodde man sig helgarderad i Vietnamfrågan.

Tran Van An-mötet

Den 29 november skulle en minister från marionettregeringen i Saigon, Tran Van An, tala inför ett möte i Medborgarhuset i Stockholm. Denne bemöttes dock på det enda sätt som en fascist bör bemötas på: han kördes iväg av militanta FNL-are. Sossarna och borgarna tog omedelbart junta-mannen i försvar och SKP-ledningen var inte sen att stämma in i den reaktionära kören till "yttrandefrihetens" försvar.

1967

FNL går mot än större segrar, både militärt och politiskt. De tillkämpar sig det strategiska initiativet, breddar enhetsfronten mot USA-imperialismen och antar i augusti ett nytt politiskt program. I DRV skjuts över 1000 USA-plan ned. De amerikanska trupperna i Södra Vietnam uppgår till närmare 500.000 man. 11.000 av dessa dödas, såras eller tillfångatas i årets största amerikanska offensiv, Junction City, som blev ett allvarligt bakslag för USA-imperialisterna.

Massdemonstrationer i Sverige mot USA-imperialismen får verklig bredd under året. Vid årets slut fanns 50 FNL-grupper i landet.

Takmans tal på SKP:s 21:a kongress

Kritiken mot SKP:s falska opportunistiska agerande gentemot FNL, det vietnamesiska folket och den av det svenska folket stödda Vietnamrörelsen fortsatte och intensifierades under våren 1967. Kampen mot partiledningens tvetydiga Vietnampolitik fördes även inom partiet. Denna kritik kulminerade i samband med SKP/- VPK:s 21:a kongress i maj 1967.

Under kongressen förde John Takman partiledningens talan i frågan. Han höll ett tal som blev ett enda långt angrepp på den militanta svenska Vietnamopinionen. Takman drog sig inte för

att använda de grövsta smustkastningsmetoder i sina försök att svärta ned FNL-rörelsen och andra ärliga sympatisörer med det vietnamesiska folket. I sin strävan att bryta udden av partimedlemmarnas kritik mot att CH Hermansson skrev under ”Nationalinsamlingens upprop sade Takman: ”När Hermansson undertecknade uppropet för Nationalinsamlingen gjorde han det på min rekommendation: Eftersom Takman är VPK:s auktoritet nr ett när det gäller Vietnam, och ingen inom partiledningen varken förr eller senare tagit avstånd från detta tal, måste detta betraktas som partiets officiella linje mot den aktiva svenska Vietnamopinionen.

Några avsnitt i talet bör speciellt framhållas. Så exempelvis gav han SKP-medlemmar, som vid kongressen delade ut ett flygblad vilket tog upp frågan om SKP:s stöd åt ”Nationalinsamlingen”, epitetet ”skadegörare i partiet”. Takman ondgjorde sig över att den antikärnvapenkampanj som under ledning av pacifisterna inom KMA, ”splittrades utav dessa testuggare” (med testuggare åsyftar J. T. de revolutionära Vietnamaktivisterna). Han fortsatte: ”Förmodligen skulle den (antikärnvapenkampanjen) annars ha gått ut i en mycket bred Vietnamrörelse.” Längre fram konstaterade han: ”Jag ansåg då och jag anser fortfarande att Nationalinsamlingen för Vietnam kunde ha blivit en av de viktigaste delarna av en solidaritetsrörelse för Vietnams kämpande folk”. (Varför blev den då inte det? Med den samlade storfinansen representerad av Axel Iveroth i Industriförbundet, alla fem ”demokratiska” partierna, fackföreningsrörelsen o. a. bakom sig borde det väl inte varit något problem för herr Takman att slå ner den enda lilla grupp som stod i opposition och inte var överens mm att stöd åt ”Nationalinsamlingen” var det bästa stödet åt Vietnams folk. Den lilla ”klick” av ”skadegörare” och ”lömska grupper” han gav det samlade namnet ”holmbergianer”.) Avslutningsvis säger JT bl. a.:

”Till mitt yrke som läkare hör en yrkesetik, som man aldrig under några omständigheter får bryta mot – och det bör de unga medicinare som arbetar i dessa lömska grupper tänka på – till läkarnas yrkesetik hör att man efter bästa förmåga ska hjälpa sjuka och nödlidande”.

På dessa angrepp svarade Arbetsgruppen för stöd åt FNL i ett uttalande bl. a.: ”Vi förstod att kampen mot USA:s förbrytelser och för solidaritet med Vietnams folk fick föras utan stöd från Svenska Vietnamkommittén, som började sin kortlivade bana med att offentligt ta avstånd från våra demonstrationer mot USA-ambassaden. Vi tillåter oss att öppet ställa frågan: Vem var det den gången som splittrade Vietnamrörelsen i Sverige?... En av de första åtgärder som Nationalinsamlingen vidtog var att skicka ut artiklar att användas som ledarstick av tidningarna i Sverige, i vilka man gick till direkt angrepp mot oss och insamlingen till stöd för FNL. . . Ännu en gång ställer vi frågan: Är det vi eller är det Takman, Svanström och Co. som har splittrat kampen för hjälp åt Vietnams folk?”

NY DAG: ”Vietnams folk kan inte segra”

Den 9 juni påstod Ny Dag i en ledare att ”liksom det inte finns någon militär lösning i Vietnam – frågan är inte ”löst” även om USA skulle lyckas utrota praktiskt taget hela Vietnams folk – så finns det heller ingen militär lösning i Mellersta Östern”. Detta skrev Ny Dag när FNL, både taktiskt och strategiskt hade tagit initiativet i kriget och när Mc Namara givit Westmorland (USA-truppernas ÖB i Vietnam) mer trupper så att denne skulle kunna återtvinna initiativet. Detta visar att VPK inte har något förtroende för FNL:s och det vietnamesiska folkets militära styrka och att de därför inte heller kan stödja Vietnams folk på dess egna villkor.

VUF gör helt om

”DU (VUF) som 1965-66 troget stått på pacifisternas sida, slog alla med häpnad när de – med fasthållande av sitt pacifistiska program och utan att kritiskt granska sina tidigare Vietnamparoller – gjorde en helomvändning och i augusti-67 kom fram med paroller om gerillakrig.

”Skapa flera Vietnam” etc. Deras försiktighet tidigare, som förklarades av deras opportunistik, hade slagit över i sin motsats, äventyrlighet. (Det är fel att ”skapa” ett befrielsekrig som det i Vietnam. Om folkets kamp för frihet och självständighet på en annan plats på jorden utvecklas till ett sådant folkkrig som det i Vietnam, ska vi i enlighet med vår ideologi stödja detta folk i dess kamp, men *vi* kan aldrig *skapa* sådana situationer”). (DFFG:s historik sid. 22)

NY DAG och slagordsmålningen

Målade slagord på offentliga platser är viktiga propagandamedel. Även i Stockholm lyser från plank och väggar paroller som: USA ut ur Vietnam och Bekämpa USA-imperialismen. I september infördes i Ny Dag (VPK) en annons med följande lydelse

BELÖNING

Under den senaste tiden har en markant ökning skett i okynnesmålningen på pelare och murar till viadukter samt på trafikmärken av skilda slag. Sådan målning på ytor av sten och betong är nästan omöjlig att avlägsna. Även om stora kostnader, som drabbar skattebetalarna i Stockholm, läggs ner på rengöringen kommer man att se spåren efter målningen.

Då denna vandalisering måste stävjas väddar gatukontoret om allmänhetens medverkan härtill.

Till den som lämnar polisen upplysning om vem som åstadkommer sådan vandalisering på gator Och i parker betalar gatukontoret upp till 500 kronor.

VPK-organet Ny Dag går så långt i sin ovilja mot FNL-rörelsen att det upplåter annonsplats åt en reaktionär angiverikampanj riktad mot FNL-aktivisterna i Stockholm.

Borgarrådet Sundström upplyste i svaret på en interpellation om vad saken gällde: ”Det är inte de ungdomar som skriver I love Svenne eller Hep Stars är toppen vi vill komma åt. Det är andra”. Till detta yttrade herr Kjell E Johansson (VPK) i Stockholms stadsfullmäktige den 18 dec.: ”Skicka ut en folder till ungdomarna och tala om hur mycket som avsatts till reparationer. Be dem vara försiktiga och dela sedan ut det som eventuellt blir över av pengarna till t. ex. ungdomsgården på den plats som skött sig bäst”. D.v.s. till den stadsdel där det målats minst antiimperialistiska slagord. Och SV.D. skrev den 19/12: ”Herr Johansson föreslog att man skulle sätta upp stora kluddplank över hela Stockholm där alla skulle få tillfälle att *avreagera sig*”(vår kurs).

Pacifisterna kommer tillbaka

Pacifistgrupperna gjorde ånyo ett försök att återkomma i och med bildandet av Svenska kommittén för Vietnam i oktober. Denna organisation var, liksom föregångaren Svenska Vietnamkommittén skapad från toppen utan någon egen bas bland folket. Dess oförmåga att mobilisera folket visas av den dåliga uppslutningen vid ”Palmedemonstrationen” 21/12-68, där f. ö. FNL-aktivisterna dominerade. Denna nya opportunistiska byråkratorganisation vann genast VPK-ledarnas gillande.

SF, VUF och den ”antiimperialistiska fronten”

VPK gör ett försök att ta ledningen över FNL-grupperna, denna gång via ombud. Tidskriften Clarté gav följande skildring av hur det skulle gå till:

De nybildade Socialistiska Förbundet och Vänsterns Ungdomsförbund var jämfört med VPK inte så komprometterade i Vietnamfrågan. Under hösten 1967 gjorde dessa organisationer några krampaktiga försök att konstituera sig som något sorts avantgarde till Vietnamrörelsen.

Nå, hur skulle detta självutnämnda avantgarde gå i spetsen för rörelsen? I Stockholm smiddes planerna. Först skulle man utgå ifrån (den i och för sig riktiga) tesen att alla folk kämpar samma kamp mot imperialismen. Ur detta skulle man sedan dra vad man ansåg vara den yttersta konsekvensen av detta betraktelsesätt: man skulle försöka slå ihop alla solidaritetsrörelser som verkade i Sverige till vad man skulle kalla en ”antiimperialistisk front”.

Frågan diskuterades på ett möte i Stockholm den 16 nov. 1967, dit en grupp från ”Vietnam Press” (en liten skrift som finansieras av VPK) inbjudit representanter från olika antiimperialistiska organisationer (naturligtvis inte Clarté). Tanken var att alla nu existerande bulletiner skulle läggas ner och uppgå i en enda stor antiimperialistisk bulletin. Vietnambulletinen skulle t. ex. upphöra och i stället ingå som en vietnamdel i en närmast bokliknande skrift! Idén var naturligtvis befängd. Det säger sig själv att masstöd inte kan byggas upp om man utgår från en abstrakt antiimperialistisk paroll. Masstöd kan bara vinnas genom att föra fram paroller med anknytning till Vietnamkriget och förtrycket i Sydafrika etc., och genom att behandla de konkreta förhållandena i resp. länder. Men för myglarna bakom projektet hade dessa invändningar ingen betydelse. De vände sig inte i första hand till svenska folket utan till de redan vietnamaktiva, inför vilka man ville framstå som ett avantgarde. Hade man lyckats med manövern skulle FNL-grupperna emellertid snabbt förvandlats till sekter. (Clarté nr 1/68 sid. 45)

Det behöver ej enligt Demokratisk Ungdom finnas några motsatsförhållanden mellan Nationalinsamlingen och FNL-insamlingarna. Nationalinsamlingen har aldrig gjort anspråk på att vara förmer än en humanitär insamling med syfte att lindra nöden för krigets offer. Det politiska och ekonomiska stödet till FNL är en mer långtgående och konsekvent politisk rörelse, som bärs upp av ungdomens entusiasm vilande på radikala och oftast socialistiska värderingar.

Vi kan beklaga att en stor del av den svenska opinionen ännu är allt för passiv i vietnamfrågan. För att nå denna del av opinionen är det nödvändigt med speciella aktioner. Där kommer Nationalinsamlingen in. Den ger sin hjälp till krigets offer och inte ett öre kommer att tillfalla saigonjuntan.

Kjell E Johansson
Ordf. i DU
DU-NgH 18/4 1966

Firandet av FNL:s 7-årsdag

I Stockholm inbjöd Arbetsgruppen 10 organisationer, däribland VPK, VUF och SF, att gemensamt genomföra en aktion med största möjliga bredd den 20 december 1967. Vid de förhandlingar som fördes om 20-decembermötet satsade VPK, VUF och SF allt på att få CH Hermansson som talare, d. v. s. ordföranden i det parti som använde sin kongress som plattform för angrepp på Vietnamrörelsen. Efter långdragna förhandlingar stod det klart att de inte skulle lyckas med sin utpressningspolitik, vilket resulterade i att VPK, VUF och SF undandrog 20-december-aktionen sitt stöd. Detta agerande är typiskt, eftersom tillhandahållandet av högtidstalare är en av VPK:s viktigaste aktiviteter till stöd för FNL och skapandet av opinion för sig själva.

I Göteborg beslutade FNL-gruppen att genomföra 20-decemberaktionen i egen regi. Detta i syfte att mäta den egna organisationens organisatoriska och propagandistiska styrka. AT hade lovat att dels ta in en annons om demonstrationen och dels att göra ett reportage om FNL-gruppernas verksamhet. När man på redaktionen fick höra att del FNL:are som skulle tala vid mötet även var aktiv inom KFml blev det varken annons eller reportage.

1968

Detta år inleds med FNL:s stora Tetoffensiv som blev en stor framgång för det kämpande vietnamesiska folket. I mitten av februari går man till offensiv mot ett stort antal viktiga baser och stödjepunkter. I april angrips 111 städer och 50 baser och i juli tvingas USA-trupperna uppgå Khe Sanh som varit belägrad sedan Tetoffensiven. Den 31 oktober tvingas USA-imperialisterna stoppa bombningarna över DRV och något senare startar Parissamtalen. USA-imperialisternas militära situation försämras stadigt under året. Deras baser och de städer de behärskar ligger som isolerade öar i ett i övrigt befriat Vietnam, ständigt utsatta för anfall från Befrielsearmén.

I Sverige fortsätter DFFG:s frammarsch. Under vietnamveckan i april förekommer aktiviteter på 65 orter vilka engagerar ca 17.000 personer. Samma månad passerar Vietnaminsamlingen 1.000.000 kronor. Under senvåren framträder den s. k. ”rebellrörelsen” inom en del FNL-grupper och åstadkommer ett tillfälligt avbräck i solidaritetsarbetet. I juni genomförde DFFG sin första kongress. Ett enat förbund antog program och stadgar. ”Rebellrörelsens” idéer tillbakavisades. Vid årets slut fanns ca 90 FNL-grupper i landet.

VPK-VUF:s ”solidaritet i handling

I januari valdes Gunnar Myrdal till ordförande i Svenska Kommittén för Vietnam. Detta medförde att denna Organisation alltmer kom att framstå regeringens agentur inom Vietnamrörelsen. Därigenom tvingades VPK-VUF åt vänster i Vietnamfrågan. I ett uttalande i februari förklarade de att de ånyo (!) ville uttrycka sin solidaritet med FNL-gruppernas ”föredömliga arbete för Vietnams folk”. Denna hastigt ”förändrade” inställning till DFFG kom dock aldrig att avsätta något resultat i praktiken. Det visade sig också snart att den inte var allvarligt menad. Här följer några exempel på hur VPK-VUF-”solidariteten” med FNL-rörelsen såg ut när den omsattes i praktiken.

Den 3 maj ledde motsättningarna mellan FNL-gruppen i Örebro och VPK-VUF-opportunisterna till att de sistnämnda lade beslag på gruppens kassa på 536:- och 196:- som insamlats till FNL. I denna aktion mot FNL-rörelsen deltog VUF:s ordförande Anders Carlberg och ett antal VUF-are från Stockholm tillsammans med ledande VPK-are i Örebro. Pengarna har inte återlämnats.

Under våren uppstod på vissa orter den s. k. ”rebellrörelsen” som gick till angrepp mot FNL-rörelsen under parollen ”krossa DFFG”. Deras inflytande utvecklades främst i de stora FNL-grupperna Stockholm, Uppsala, Umeå och Malmö. Medan den häftiga kampen mellan FNL-arna och dessa likvidatorer pågick förhöll sig VPK och VUF som åskådare. De tyngsta bördorna i kampen för DFFG:s fortsatta existens överlät man åt de mest medvetna FNL-aktivisterna, KFmlare och Clartéister att bära. Under kårhusockupationen maj -68 uppstod t. o. m. ett samarbete VUF-are och de likvidatorer som bland sina främsta syften hade ”krossandet” av den svenska Vietnamrörelsens mest medvetna del: DFFG. Den ”vänster”-opportunistiska likvidatorrörelsen upplevde en mycket kort men intensiv blomstringstid. Under sin korta existens tillfogade den DFFG stor skada.

Under juni anordnade VUF en ”cykelmarsch” mellan Göteborg och Stockholm. Vid möten längs vägen insamlades 1.500:- som skulle sättas in på Vietnaminsamlingens postgiro 400 499. Så skedde emellertid inte och detta uppmärksammades i en artikel i FNL i Sverige 4/69. VUF:s naturliga reaktion på denna påminnelse borde ha varit att omgående d. v. s. nära ett år efter cykelmarschen, inredovisa pengarna till insamlingen. Men istället skrev VUF-ledningen följande i sin Internbulletin nr 5, november -69:

”En redogörelse för cykelmarschen och 1500-kronors-affären kommer att lämnas i nästa IB. Det finns ingen anledning att hasta iväg” (vår kurs.) Internbulletinen fortsätter:

”För övrigt måste noteras att trots att ett brev om de 1.500 kr har publicerats i FNL i Sverige från en lokalgrupp, så har inte DFFG:s AU ännu tagit ställning till brevet eller låtit meddela att man tänker företa en undersökning. Detta kan bara tyda på två saker: 1) Man bryr sig inte om att 1.500 kr försvinner. 2) Man antyder att VUF försöker pengarna, utan att vilja betala det.”

Det är intressant att se hur VUF-ledningen försöker vända vad som i bästa fall är slarv från VUF:s sida till ett angrepp mot DFFG. Pengarna insattes på pg 400 499, utan försvann på vägen dit, medan VUF förvaltade dem. Följaktligen måste det vara VUF-ledningens sak att undersöka händelsen och se till att pengarna redovisas. Det dröjde ända till februari -70 d. v. s. 1 år och 8 månader, innan VU-ledningen kom sig för att sända in pengarna.

Hermansson i Göteborg inför valet – 68

Vid VPK:s valmöte med partiordföranden CH Hermansson den 29/8 ställdes ett antal frågor rörande partiets Vietnampolitik till honom av FNL-gruppen. Hermansson besvarade inte frågorna i sitt tal vilket han ombetts att göra, utan svarade istället skriftligt i AT den 3-4/9. En del av de svar han gav var så avslöjande att de förtjänar återges i sin helhet. På frågan om han fortfarande ansåg att det var rätt att stödja Nationalinsamlingen svarade han:

Jag kan aldrig anse det felaktigt att verka för hjälp åt nödlidande människor. Men jag har många gånger sagt offentligt. . . att om jag vetat att startandet av Nationalinsamlingen skulle ge upphov till den hårda kritiken från Arbetsgruppen för FNL till en många år lång debatt, som tagit tid från solidaritetsarbetet för ”Vietnam, så skulle jag inte underskrivit uppropet.

Hermansson skulle alltså inte ha anslutit sig till ”Nationalinsamlingen” om han hade vetat att han skulle bli kritiserad. Kan det klarare sägas att det inte är något annat än ren oförfalskad opportunistik som vägleder handlandet och den politik som bedrivs inom VPK?

Hermansson svar på vilken Vietnaminsamling han stödjer idag och om det är Vietnaminsamlingen 400 499, i så fall varför, besvaras:

Jag stödjer FNL-insamlingen 400 499 och Vietnamhjälpen pg. 408 500 för medicinsk hjälp till Nordvietnam och FNL. Med samma motivering som jag under flera år i tal och skrift stött denna insamling (400 499): att allt stöd måste ges till FNL. Jag vill tillfoga att jag i mina många föredrag runtom i landet alltid när jag behandlat Vietnam uppmanat de närvarande att stödja insamlingarna vilkas medel går direkt till FNL och Nordvietnam.

Hermansson upprepar hårdnackat talet om att ”VPK har allt från första början tagit ställning för det vietnamesiska folkets kamp”, ”Vi ställde på ett tidigt stadium parollen: USA ut ur Vietnam. ”, ”Vår senaste partikongress (maj-67) uttalade sitt stöd för de insamlingar som bedriver direkt stöd till DRV och FNL”. (Samma kongress godtog tidigare dr Takmans vildsinta angrepp på den svenska FNL-rörelsen.) Den protokollsanteckning som Hermansson lär göra vid kongressen skorrar falsk:

Jag vill till protokollet ha antecknat den stor uppskattning Vänsterpartiet Kommunisterna hyser för den modiga och självuppoftande kamp som de ungdomliga Arbetsgruppen för FNL för mot den amerikanska imperialismen och dess brutala angreppskrig i Vietnam.

Vietnamveckan november 1968

I Göteborg uppstod en öppen schism mellan FNL-gruppen och VPK-VUF-ledningen beträffande temat för höstens Vietnamvecka. Den senare vägrade att sluta upp bakom FNL-gruppens paroller och gick i stället ut med ett eget flygblad, som inte ens nämnde den pågående Vietnamveckan. Den lokala VPK-ledningen förklarade sitt beslut att ta avstånd från Vietnamveckan i ett brev till samtliga VPK-medlemmar i Göteborg. Brevet publicerades sedan i VPK-pressen. Brevet blev ett fyra sidor långt angrepp på FNL-rörelsen och det temat denna beslutat om för höstens Vietnamvecka. Brevet börjar med att kort konstatera att DFFG:s kongress i juni preliminärt beslutades ägna höstens Vietnamvecka åt att ta upp de svenska storföretagens stöd åt USA:s krigföring i Vietnam. Därefter skriver de:

”efter valet fick Kfml en annan idé: Vietnamveckan och FNL-grupperna skulle utnyttjas huvudsakligen för ett angrepp på Sovjetunionen och dess utrikespolitik, utformat som ett angrepp på den fredliga samlevnaden. Därmed skulle man vinna två syften. Dels skulle man splittra den aktiva Vietnamopinionen. Dels skulle man slå mynt av den antisovjetiska opinionen, som ockupationen av Tjeckoslovakien gett upphov till och som delvis kom till uttryck i valresultatet.”

Här söker alltså Hermanssons lokalombud i Göteborg ge sken av att DFFG skulle vara redskap i Kommunistiska förbundets händer. De hävdar att Kfml vill ”splittra den aktiva Vietnamopinionen” och ”slå mynt av den antisovjetiska opinionen”, utan att med ett ord

förklara varför så skulle vara fallet! För övrigt kan man ju fråga sig vem det var som sökte ”slå mynt” av Sovjetregeringens beslut om ockupation av Tjeckoslovakien. C H Hermansson sökte t. ex. fiska röster i valet genom att kräva Kosyginregeringens avgång! Som exempel på ”kommunisternas uppgifter” (här åsyftas VPK-medlemmarna) under Vietnamveckan (i stället för deltagande i Viet-veckoarbetet) anges i brevet bl. a.:

Bekämpa hårt FNL-gruppernas flygblad med dess oriktiga ståndpunkter och klargör i alla möjliga diskussioner det vietnamesiska folkets och partiets ståndpunkt! Men ge oförändrat stöd åt Vietnaminsamlingen pg. 400 499 Stockholm K, vars insamlade medel går direkt till FNL. Bemöt FNL-gruppens medlemmar med kamratlig kritik! Dom har jobbat bra för Vietnam – bättre än många av oss – och dom är i detta sammanhang omedvetna (ibland ovilliga) redskap för en politisk provokation.

Talet om ”omedvetna” och ”ovilliga” redskap blev en bumerang. Det slog tillbaka på brevskrivarna själva. De ovilliga redskapen fanns inom de egna leden. Första resultatet av Göteborgskommunens utspel inför Vietnamveckan blev nämligen att över 20 VUF-medlemmar, f. ö. de mest aktiva, fann måttet rågat när det gällde direktiv från VPK-byråkraterna, och beslutade sig för utträde ur sin organisation för att istället arbeta inom FNL-gruppen.

1969

FNL inleder året med en mäktig och segerrik offensiv, större än förra årets Tetoffensiv, bl. a. angrips den största USA-basen i Södra Vietnam, Cam Renh. Offensiven pågår till långt in på sommaren. USA-imperialisterna bombar ursinnigare än någonsin över Södra Vietnam. Under tre veckor vid det vietnamesiska nyåret släpper B-52:orna ner 30.000 ton bomber, varav 17.000 ton enbart runt Saigon. Ingenting kan längre dölja att USA-imperialisterna står inför ett militärt nederlag i Vietnam. FNL deltar i bildandet av den provisoriska revolutionära regeringen i Sydvietnam (PRR) den 6-8 juni.

Vid midsommar finns FNL-grupper på över 100 platser i Sverige, och DFFG når ut med propagandamaterial även i mindre orter. DFFG:s andra kongress genomförs i Uppsala under midsommarhelgen. Kongressen är den dittills största och går i enighetens tecken. Betydelsefulla erfarenheter dras från den gångna verksamheten och riktlinjer för framtiden beslutas. Strax efter kongressen nås tvåmiljonerstrecket för Vietnaminsamlingen.

Veckan efter Ho Chi Minhs död den 3 september genomförs aktioner över hela landet för att hedra denne store vietnamesiska kämpes livsverk. Denna kampanj blir en stor framgång. I Stockholm t. ex. deltar 2.500 personer i demonstrationståget. Höstens Vietnamvecka blir FNL-gruppernas dittills största. Temat tar upp befrielsekampen i Vietnam och krav ställe på erkännande av den Provisoriska Revolutionära Regeringen i Sydvietnam.

VPK på ”offensiv”

Under januari-februari drev VPK en ”solidaritetsoffensiv” vars viktigaste ingrediens var en insamling som startats av Medicinska Hjälpkommittén för Vietnam. Denna ”är formellt fristående men har ett utmärkt samarbete med Svenska kommittén för Vietnam”. (Ny Dag 4/69). Denna ”humanitära” insamling är bara en fortsättning på den havererade Nationalinsamlingen. ”Solidaritetsoffensiven” inberäknade också det makabra, av SkfV initierade Vietnamlotteriet som skulle ge jordenruntresor och färg-TV-apparater i utbyte mot ”solidaritet”. Följande är hämtat ur en rapport från SKfV:s årsmöte som publicerades i FNL i Sverige nr 2/70. ”Vietnamlotteriet har ännu redovisats. Lotteriet pågick under tiden 1.10-68 – 15.5-69. Vid verksamhetsårets slut, alltså mer än ett halvt år senare, återstod 100.000 à 200.000 lotter att redovisa. 265.000 kronor hade ”överförts att disponeras för lotteriets ändamål”. 26.473:71 kr har ”anslagits” för ett sjukhus i Hanoi. Såvitt bekant har dragning inte skett, inget har sagts om när redovisningen skall vara klar, inte heller har man talat om de ”överförda” och ”an-

slagna” pengarna är utbetalda.” Vietnamlotteriet blev alltså ett totalt fiasko. Så har det ännu en gång bevisats att solidaritet inte kan köpas eller säljas som annat krims-krams. Folket låter sig inte bedras.

VPK-pressen intog en välvillig hållning till detta motbjudande spektakel och publicerade annonser för Vietnamlotteriet i Ny Dag, AT och Tidsignal. Däremot vägrade de att publicera DFFG:s uttalar de om Vietnamlotteriet. Av Ny Dags ledare den 10 april framgår att VPK håller fast vid sin opportunistiska taktik att försöka ha ett ben i vardera lägret. Där skrivs att det förutom DFFG:s Vietnaminsamling finns ”en annan angelägen uppgift”, nämligen Medicinska Vietnamhjälpen. Men denna insamling begränsar sin hjälp till att bara omfatta medicinsk utrustning. Därför är dess hjälp inte förbehållslös, dvs den stödjer inte Vietnams folk på dess egna villkor.

Under våren anslöt sig VPK-distriktet i Värmland till Svenska kommittén för Vietnam.

Göteborgs FNL-grupp frågar – C H Hermansson svarar (AT 3-4 sept. 1968)

Fråga: Anser du fortfarande att det var rätt att stödja nationalinsamlingen eller är du beredd att göra självkritik nu?

Svar: Jag kan aldrig anse det felaktigt att verka för hjälp åt nödlidande människor. Men jag har många gånger sagt offentligt – även i Göteborg, vilket borde vara bekant för FNL-gruppen – att om jag vetat att startandet av nationalinsamlingen skulle ge upphov till den hårda kritiken från Arbetsgruppen för FNL och till en många år lång debatt, som tagit tid från solidaritetsarbetet för Vietnam, så skulle jag icke underskrivet uppropet.

Kontrollera eller slå sönder, VPK-taktik

I april gick dåvarande sekreteraren i VPK:s Gävleborgsdistrikt, assisterad av distriktets ombudsman, till öppet angrepp mot DFFG på ett gruppmöte. Han krävde att Gävle FNL-grupp skulle utträda ur DFFG samtidigt som han hotade att själv utträda ur gruppen och ta så många som möjligt med sig om så inte skedde. Utgångspunkt för detta angrepp var en artikel i Zenit, betitlad, ”KFML, Clarté och Vietnamrörelsen”, som påstod att DFFG är en KFML-styrd organisation. Frågan diskuterades ingående på två gruppmöten, varvid fullständig enighet uppnåddes om att gruppen skall kvarstå i DFFG. Sedan dess har de båda ”kommunisterna” inte närvarit vid något gruppmöte. FNL-rörelsen har ingen användning av notoriska pratmakare med panisk skräck för deltagande i basarbetet.

Denna händelse visar VPK:s verkliga ansikte vis à vis DFFG. Man betraktar DFFG som en växande maktfaktor som man gärna vill få kontroll över. Men då FNL-grupperna vägrar att underordna sig VPK, ett parti vars främsta kännetecken är passivitet och principiös opportunist, grips man av raseri och försöker slå sönder rörelsen. Solidariteten med FNL är för VPK-ledningen en sekundär fråga helt underordnad det inrikespolitiska taktiska spelet.

Villkorlös eller ”humanitär” hjälp?

I en artikel i Ny Dag (31/7) av chefredaktören Per Francke tas Vietnaminsamlingen och Medicinska Vietnamhjälpen upp till behandling. Francke (och VPK) vägrar fortfarande att se skillnaden mellan de båda insamlingarna. Vår villkorlösa och Medicinska Vietnamhjälpens ”humanitära”. Han skriver: “. . . vi ställer inte den ena före den andra utan vill stödja dem båda”. Han fortsätter: ”De flesta torde inte se den (politiska skillnaden mellan de två insamlingarna, vår anm.) annat än i den meningen att DFFG har verksamhet utöver det direkta insamlingsarbetet av politisk karaktär.” Här sägs alltså att det finns politiska skillnader mellan de båda insamlingarna men samtidigt att politik och insamlingar inte hör ihop, ty ”DFFG har verksamhet utöver det direkta insamlingsarbetet, *arbete av politisk karaktär*”. (vår kurs.) Medicinska Vietnamhjälpen är tydligen lika ”humanitär” och ”opolitisk” som salig Nationalinsamlingen. Vi läser vidare: ”Att rikta sig till olika grupper, att med speciella motiveringar

göra särskilda insatser kan medföra att det samlade resultatet blir bättre, att Vietnams folk får mer materiellt stöd. Och det är ju ett av huvudskälen för verksamheten.”

Det materiella stödet anses alltså vara ett av ”huvudskälen” för Vietnamarbetet. I vårt program slår vi däremot fast att det är det politiska stödet åt FNL, PRR och DRV som är Vietnamarbetets huvuduppgift: ”Därför är vår uppgift att få det svenska folket att förstå, omsluta och utveckla kamp för parollerna:

USA ut ur Vietnam
Stöd Vietnams folk på dess egna villkor
Bekämpa USA-imperialismen.”

Att huvuduppgifterna i Vietnamarbetet är att ge politiskt stöd menar alltså inte Francke, utan han anser tydligen att det materiella stödet är det viktigaste och därför bör man med ”speciella motiveringar” rikta sig till olika grupper.”

Emellertid förhåller det sig så att det politiska stödet kommer i första hand och det materiella stödet utvecklas som ett resultat av detta. Detta bekräftas också av vad chefen för PRR:s informationsbyrå, Le Phoung, sade den 20/12-69 i Stockholm: ”Vi kommer aldrig att glömma att FNL-grupperna i Sverige några dagar efter Tetoffensiven 1968, skickade ett telegram till FNL:s centralkommitté och gratulerade våra kämpar och utlovade att samla in 1 miljon kronor till FNL. Det är inte penningbeloppet, Kära vänner, utan vad som är mera värdefullt är känslorna och solidariteten ni givit vårt folk genom att uppmuntra våra kämpar att slå hårdare mot de amerikanska angriparna”.

DFFG:s kongress 1969

DFFG-kongressen i juni 1969 hade att ta ställning till främst tre viktiga frågor. 1. Beslut i frågan om den avgående förbundsstyrelsens verksamhetsrapport, vilken bl. a. skarpt kritiserade den nylikvidatoriska linje som utvecklats av några av de ledande i Lundagruppen. Deras linje var nära besläktad med den våren 1968 framförda ”krossa DFFG”-linjen. 2. Ta ställning till förbundsstyrelsens sammanfattning av enhetsfrontsdiskussionen inom förbundet under vintern-våren 1969. 3. Välja en ny förbundsstyrelse.

Vid kongressen deltog några av de ledande inom VUF. Betecknande var att de i sina angrepp på DFFG:s politiska linje som närmast lierade fann en liten grupp om tre-fyra personer, vilka helt öppet företrädde en linje som mynnade ut i ”krossa DFFG”. Den lilla gruppen ledande VUF-are motsatte sig godkännande av förbundsstyrelsens verksamhetsrapport. Den motsatte sig förbundsstyrelsens sammanfattning av enhetsfrontsdiskussionen; det viktiga principiella dokument som med kraft slår fast DFFG:s karaktär av enhetsfrontsorganisation, och utförligt motiverar den. Slutligen motsatte de sig kongressens åsikt att förbundsstyrelsen skall utses bland kamrater helt eniga med förbundets politiska linje.

Följande utgör ett exempel på VUF-ledarnas agerande vid kongressen. Enligt deras ena ståndpunkt på kongressen skulle vi t. ex. inte få ta upp den svenska regeringens stöd åt USA-imperialismen eftersom FNL inte uttryckligen begärt det. Samtidigt hävdade de emellertid att vi skulle ta upp inte bara regeringens samarbete med USA-imperialisterna utan även ta ställning mot revisionismen, utan att FNL tagit officiell ställning i denna fråga! VUF förde vid kongressen fram två helt skilda linjer om hur Vietnamarbetet i Sverige skall bedrivas. Båda skulle omsätta i praktiken leda till FNL-rörelsens sönderfall och isolering. Båda avvisades av en i det närmaste totalt enig kongress.

FNL-gruppen "håller lekstuga"

Den 15 november höll SKfV ett offentligt möte i Stockholm. FNL-gruppen skulle medverka. I förslaget till resolution fanns dock en för gruppen oantagbar passus som gruppen krävde skulle strykas. Detta skildras nedan i Ny Dag 3-4 december:

En FNL-are inbjöds att tala vid mötet, men då man ställde ändringskrav i den resolution som arrangörerna föreslog och "hotade" att ev. läsa upp en egen FNL-gruppsresolution på mötet, se blev det inget av med detta samarbete, då man ju rimligen inte kunde förvandla ett allvarligt protestmöte till en lekstuga. Det kan ju förefalla vara småsaker, men också sådana kan stå hindrande i vägen. Det skulle därför vara ett framsteg om man för den gemensamma sakens skull kan avstå från att driva "egna" krav på ett sätt som omöjliggör samverkan.

VPK ansar alltså att vi håller lekstuga. Vi skall avstå från att driva våra egna krav och underordna oss SKfV:s opportunistiska och ineffektiva "linje" i Vietnamarbetet.

VPK-VUF:s mygelteori

Opportunisterna i VPK och VUF har i flera år upprepat det lika lögnaktiga som mot DFFG fientliga påståendet att KFml "myglar" i Vietnamarbetet och att DFFG är en "KFml-styrd" organisation. På senare tid är det VUF som mest ihärdigt fört denna propaganda.

DFFG är en enhetsfrontsorganisation som vill ena alla som kan enas kring de tre grundläggande parollerna:

USA ut ur Vietnam
Stöd Vietnams folk på dess egna villkor
Bekämpa USA-imperialismen

Stödet är emellertid inte nog, fronten kräver också ett aktivt arbete för parollerna. Inom fronten samarbetar alltså personer med skilda politiska grunduppfattning och organisations-tillhörighet. DFFG är en självständigt verkande organisation som själv fastställer sin politiska linje. Detta sker genom en demokratiskt uppbyggd organisationsstruktur, med förbunds-kongress en gång om året som högsta beslutande instans. Förbundets medlemmar utser i respektive FNL-grupp delegater till kongressen. Kongressen har till främsta uppgift att summera det gångna verk verksamhetsåret och dra upp riktlinjer för det kommande arbetet samt att välta förbundsstyrelse.

I sina försök att splittra dem militanta Vietnamrörelsen söker ledningen för såväl VPK som ledarna inom resterna av VUF öppet eller i förtäckta ordalag påstå att det är KFml som "styr" DFFG. Denna "styrning" sägs ske i strid mot medlemmarnas vilja och leder till försvagning av Vietnamarbetet. Dessa påståenden betyder att topparna inom de två organisationerna inte har någon som helst tilltro till DFFG:s medlemmars politiska omdömesförmåga. Vidare visar de genom sina insinuationer att de inte förstått varför det faktiskt förhåller sig så att det finns medlemmar ur KFml som innehar förtroendeposter på såväl förbunds- som lokalgrupps-planen. Eftersom inte ledarna i VPK och VUF förstår att dra lärdom av tidigare arbete förstår de inte heller många FNL-aktivisters djupa misstro mot dessa två organisationer, och främst då ledningen för de två organisationerna. Inte heller kan de förstå att de FNL-aktivister som sitter på förtroendeposter inom DFFG sitter där för att de är bra FNL-are och att den partipolitiska organisationstillhörigheten inte är intressant i sammanhanget. FNL-rörelsen analyserar och värderar ständigt sitt arbete och Vietnamrörelsens arbete som helhet. Det betyder också att VPK:s och VUF:s vinglande i Vietnamarbetet inte ger något som helst förtroende till skillnad från den principfasta och riktiga linje som karakteriserat de ursprungligen kring Marxistiskt Forum och senare i KFml organiserade marxist-leninisternas Vietnamarbete.

Många medlemmar i såväl VPK som VUF har upplevt sina organisationers politik i Vietnam-frågan med olust och har på olika sätt sökt komma till rätta med den. Men ledningen i de två

organisationerna har ständigt vägrat göra en ärligt syftande självkritik, och detta har av och till lett till att medlemmar lämnat organisationerna till förmån för ett aktivt arbete i FNL-grupperna. Så skedde som nämnts hösten 1968 i Göteborg i samband med Vietnamveckan. Så har också skett i Uppsala under vintern 1969-70.

Vem myglar?

Att medlemmar med skilda ideologisk och politisk grunduppfattning i frontorganisationen DFFG har olika uppfattning i en del frågor och att de propagerar för sina åsikter är en naturlig sak. Detta under förutsättning att de olika grupperingarna är eniga i grundläggande frågor och villiga att aktivt arbetar för det vietnamesiska folkets sak.

VUF-ledningen har avvikande mening i nästan alla för DFFG grundläggande frågor. Här är några exempel på de metoder som används för att föra fram den egna linjen.

I ett föreningsmeddelande som VUF-Uppsala utgav i september 1969 (vid denna tid en av de största VUF-grupperna) finns en artikel betitlad "Vårt arbete inom FNL-kommittén". Artikeln är osignerad och får därför anses vara representativ för organisationens ledning. Vi kan där bl. a. läsa: "Vi bör inte öppet attackera "enhetsfronten" eller plädera för en "antiimperialistisk front", utan istället genom studier försöka medvetandegöra kommitténs medlemmar. Vi måste ställa konkreta förslag i studiearbetet och påverka detta i önskvärd riktning." I ett mötesprotokoll från VUF-Uppsala den 4/12 1969 får vi veta vad som menas med "önskvärd riktning". En mötesdeltagare framförde där följande utan att bli emotsagd: "Folks spontana kritik i studiegrupperna (DFFG:s -red.) talar mot enhetsfronten. Genom diskussion i studiecirkelarna utvecklar man deras synpunkter så att de kan försvara dem mot DFFG:s ledning" (red.s understr.)

I VUF-bulletinen 4/69 skriver Curt Ekström, en av de ledande VUF:arna vid den tiden:

"DFFG står uppenbarligen inför två alternativ: 1. Att vara en s. k. enhetsfront och "stödja det Vietnamesiska folket på dess egna villkor" eller 2. bilda en antiimperialistisk och antirevisionistisk rörelse med full frihet att kritisera FNL eller DRV där man anser att de intar felaktig ståndpunkt. Ett tredje gives ej! Och nu blir det varken hackat eller malet i KFml-slakteriet."

VUF-ledningen, dvs VUF:s FS-ledamöter från Uppsala, tog aldrig avstånd från artikeln.

Samtidigt som de här anförda exemplen varit grundläggande för VUF-ledningens interna diskussion om Vietnamarbetet har de hycklande då och då utåt talat om den "riktiga opinionen mot USA-imperialismen, den som representeras av DFFG."

Den representativa VUF-ledningen accepterar inte DFFG:s program och stadgar, dvs det finns ingen enighet om de grundläggande frågorna. Det är detta faktum som göt att vi helt korrekt kallar VUF-ledningens mygel i Vietnamarbetet för just mygel!

Läget idag

Den 6-12 april genomförde De Förenade FNL-grupperna den åttonde Vietnamveckan. Aktivitet genomfördes på fler platser än någonsin tidigare. Varje Vietnamvecka har resulterat i nya framgångar i det opinionsbildande solidaritetsarbetet med Vietnams folk. DFFG står idag starkare än någonsin tidigare. Men USA-imperialismens svenska, såväl öppna som mer eller mindre dolda vapendragare talar om att FNL-rörelsen avmattas och håller på att dö ut. Massmedia, den borgerliga pressen, Radio och TV, bevakar inte vår aktivitet. Demonstrationer med tusentals deltagare förtigs. FNL rörelsens målsättning att mobilisera opinionen genom ett grundläggande basarbete bland folket visar sin riktighet. Oavsett de härskandes inställning fortsätter vi vårt arbete och vinner nya framgångar. Nya FNL-grupper bildas, fler och fler människor sluter upp i våra olika manifestationer, Vietnambulletinen säljs i allt större upplagor, Vietnaminsamlingens resultat förbättras osv. Allt detta tyder på att vi stärker vår ställning som den ledande och avgörande delen i den svenska vietnamrörelsen. Vi får folkets

stöd för vårt arbete. De reaktionära gruppernas försök att negligera FNL-rörelsen och dess insatser faller bl. a. på det faktum att regeringen av och till finner sig tvungen att ta upp vår kritik. Likaså att LO och regeringsorganet Aftonbladet under just Vietnamveckan i april ägnade två ledarartiklar åt att förtala DFFG och i ett ledarstick sökte misskreditera Vietnaminsamlingen.

De grupper som alltsedan Vietnamrörelsens framväxt på olika sätt attackerat DFFG:s linje i syfte att ersätta den med en linje ofarlig för regeringen och USA-imperialisterna har nu blivit försiktigare. Detta beror självfallet enbart på att DFFG så uppenbart är den ledande delen av Vietnamrörelsen. Det är naturligtvis svårt att attackera oss och säga att vår linje är felaktig då vi gör dagliga framsteg i vårt arbete, och står starkare än vad någonsin tidigare varit fallet.

Inom VPK och VUF råder idag av allt att döma ganska delade meningar om hur DFFG skall bedömas. Framför allt gäller detta VUF där många medlemmar står oförstående inför den kritik som VUF-ledningen smyger fram mot DFFG. VUF-ledningen har fått hård kritik från medlemmarna för sin vägran att göra självkritik för den felaktiga kritiken som framförts mot DFFG. VUF-ledningen svarar med fortsatta angrepp på DFFG:s linje. VUF-ledningens agerande i Vietnamarbetet är med säkerhet en mycket betydelsefull del i det sammanhang som lett till att VUF numera är en organisation i starkt sönderfall och med ett mycket obetydligt inflytande på vietnamarbetet i landet som helhet. Dock, där VUF-ledningen har kanaler för spridande och propagerande av sin felaktiga linje för Vietnamarbetet där skall den också bekämpas. Skulle DFFG följa VUF-ledningens linje i Vietnamarbetet skulle också det starka och enhetliga förbundet DFFG snabbt upplösas till en mängd små grupperingar utan något som helst inflytande. Det är DFFG:s enhetsfrontskaraktär som möjliggör vår styrka och det är frontkaraktären som VUF-ledningen hårdast angriper.

Ett resultat av VUF:s splittring och utveckling till en starkt sekteristiskt inriktad organisation, för vår del markerad genom dess vietnampolitik, har nu lett till att ledande VPK-medlemmar initierat bildandet av ett nytt, mot VPK:s partiledning, lojalt ungdomsförbund. Drivande kraft är av allt att döma den från tiden vid Vietnamrörelsens framväxt ökände pacifisten Kjell E Johansson. Han var fram till 1967 ordförande i Demokratisk Ungdom, och förde en mot FNL-rörelsen starkt kritisk och fientlig linje. Den organisation som måhända blir resultat av Kjell E Johanssons ansträngningar kommer att föra en med VPK identisk politisk linje vilket gör att vi på förhand kan vara förvissade om att den kommer att spela en helt obetydlig roll i Vietnamarbetet. Detta desto mer som Kjell E Johansson i en artikel i AT 28/70 bland de frågor organisationen bör ta upp överhuvudtaget inte nämner det antiimperialistiska solidaritetsarbetet.

VPK:s icke-angrepps-politik

VPK har de senaste månaderna fört en icke-angrepps-linje gentemot DFFG. Med tanke på höstens riksdags- och kommunalval finns skäl anta att den kommer att hålla i sig tills vidare. Som tidigare nämnts är naturligtvis svårt att öppet attackera en organisation som sedan lång tid tillbaka utvecklas på ett utomordentligt gynnsamt sätt. Vi hyser emellertid inga illusioner om VPK:s Vietnam-politik. Deras oförmåga att föra en kraftfull och revolutionär linje i vietnamarbetet har inte genomgått någon förändring till det bättre. Av, skäl som vi finner helt förklarliga har t. ex. inte Ny Dag/AT med ett ord kommenterat Aftonbladets den 8/4 brett uppslagna "avslöjanden" om vart Röda Korsets pengar tar vägen, när de skall gå till Vietnam. Eftersom en stor del av de pengar som samlades in till Nationalinsamlingen överfördes till Röda Korset, och VPK var en viktig kraft bakom denna insamling, förstår vi partitidningarnas generande tystnad. AB:s "avslöjanden" avslöjades av FNL-grupperna redan när VPK drev Nationalinsamlingen. Det finns skäl anta att medlemmar i VPK åter tar upp frågan om partiets

hållning vid FNL-rörelsens strid mot Nationalinsamlingen och avkräver partiledningen en förklaring och självkritik på denna punkt.

Även om VPK-ledningen den senaste tiden inställt de öppna angreppen på DFFG får vi alltså inte minska vaksamheten. Så länge inte en ärligt syftande självkritik presenterats på partiets hittillsvarande linje i Vietnamarbetet kommer misstron mot partiets agerande i vietnamfrågan att bestå.

De försåtliga angreppen mot DFFG kommer emellertid med säkerhet att fortsätta. Angrepp och misstänkliggörande i stil med följande exempel. I Ny Dag/AT 50/69 fanns ett referat från Mälardalens VPK:s distriktsårskonferens. Enligt referatet tog ombudsman Rune Pettersson redan i sitt inledningsanförande upp solidaritetsarbetet. I det sammanhanget angrep han ”vissa FNL-gruppers uppträdande på lokala platser. Deras politiska ställningstagande i form av paroller och olika aktiviteter är inte alltid att tjäna Vietnams folks sak utan *försvårar och begränsar en ökad uppslutning och bredd i opinionsarbetet*” (red:s kursiv.). Ingenting nämns om det är den bredd och uppslutning som partiordföranden Hermansson lyckades skapa kring Nationalinsamlingen som åsyftas. Till den försåtliga typen av angrepp hör också följande händelser vilka båda inträffade i mars i år, strax före Vietnamveckan. I Jönköping inbjöd VPK FNL-gruppen och Clarté-sektionen till ”förbrödringsmöte” den 7/3. Partistyrelsen var representerad med en ledamot. DFFG:s basarbete underkändes, VPK kunde inte förstå att parollen ”fred i Vietnam” är felaktig, och de stod oförstående för enhetsfrontspolitiken.

Samma månad kastade VPK i Norrköping ut FNL-gruppen, vilken dittills fått hålla till i deras lokal. Motiveringen var att VPK ensam behövde disponera lokalen inför det kommande valet, samt att ”FNL-gruppen nu helt styrs av KfML”. Vid samtal mellan VPK-ansvarige i Norrköping och FNL-arna angrep VPK-arna DFFG:s politiska linje, och menade att DFFG är en ”liten sekteristisk rörelse”.

”Rätt många av de styrande inom De Förenade FNL-gruppernas centrala ledning är personer som tidigare varit kommunistiska partimedlemmar, men som brutit med partiet och orienterat sig åt annat håll. De bekämpar nu istället partiet och gör det inte sällan s. a. s. i skydd av Vietnamarbetet”. . . .

”Skall man bedöma vad som hittills gjorts är det utan vidare helt klart att De Förenade FNL-grupperna organiserat det stora och banbrytande pionjärbete som gjort att Vietnamfrågan blivit en dominerande politisk fråga. Och vi gläder oss åt att många kommunistiska partimedlemmar deltagit i detta arbete.”

Per Francke

”Förklaringen till att vi i ringa omfattning engagerar oss i solidaritetsrörelserna torde vara följden av det onormala förhållande som uppstått inom solidaritetsrörelsernas ram – och särskilt inom FNL-grupperna. Där finns grupperingarna som verkar för sina egna politiska/egoistiska intressen och vars målsättning är bildandet av ett nytt revolutionärt parti i Sverige.”

VPK-Västerås, Ny Dag/AT 32/69

Sammanfattning

Ett studium av VPK:s och dess ungdomsförbunds agerande i Vietnamfrågan visar att en principfast linje knäts till förmån för partitaktisk opportunism.

1. Under den första perioden av vietnamrörelsens framväxt ignorerade ledningen för SKP och DU denna nya politiska företeelse helt och hållet. Det var första halvåret 1965. Ett fåtal aktiver (i Stockholm) började i mars sprida flygblad och i maj gavs första numret av Vietnambulletinen ut. Punktdemonstrationer genomfördes med plakat som krävde *USA ut ur Vietnam* och *Stöd FNL*. I juni ledde en sådan punktdemonstration på Hötorget till ett brutalt polisingripande. Denna aktion fick genom uppmärksammandet stor betydelse i det kommande arbetet.

Istället för att ta del i och ge sitt stöd åt detta arbete propagerade SKP och DU stöd åt Kampanjen mot Atomvapen petitionskampanj under den intetsägande parollen ”Fred i Vietnam”. I linje med detta ställningstagande vägrade partiet delta i de västeuropeiska kommunistpartiernas Vietnamkonferens i Bryssel i juni.

2. Hösten 1965 insåg pacifisterna i SKP och DU att det höll på att utvecklas en opinion i Vietnamfrågan och att denna opinion måste kanaliseras på ett för dem godtagbart sätt. Därför bildade John Takman, Per Anders Fogelström och Bertil Svanström den s. k. Svenska Vietnamkommittén. Dess arbetsparoll var ”Fred i Vietnam”. Som ett resultat av ett halvårs propagandarbete följde Arbetsgruppens (FNL-gruppen i Stockholm) upprop för Vietnaminsamlingens startande den 1 oktober 1965 som ett följdriktigt steg.

Denna period omfattar ständiga och ihärdiga försök från de ledande inom SKP de med dem förbundna pacifistelementen att frånta den gryende FNL-rörelsen möjligheten att driva fram och utveckla en riktig linje i den svenska Vietnaminsamlingen. Efter en tids tystnad beslutade de sig för att söka utnyttja sitt organisatoriska övertag och så kom bildandet av Nationalinsamlingen i mars 1966. Initiativtagare till Nationalinsamlingen var samma personer som stod bakom Svenska Vietnamkommittén. För SKP-ledningen räckte det inte med att ha deltagit i startandet av en splittringsinsamling utan ytterligare en startades vid samma tid för säkerhets skull. Den vara skapad av ”radikala arbetare” och kallades ”FNL-insamlingen 402242”. Någon redovisning av denna insamling har ännu inte gjorts.

3. Vid tiden för SKP:s 21:a kongress insåg partiledningen att spelet om initiativet i Vietnamarbetet var förlorat. Ett 25-tal FNL-grupper fanns vid den tiden, och Vietnambulletinen såldes i femsiffriga tal. En period av öppen och oförsonlig kamp mot FNL-rörelsen vidtog. Partiets vietnamexpert dr. John Takman visade vägen genom att vid kongressen öppna ett frontalangrepp på FNL-rörelsen. Partitidningarna öppnade sina spalter för angivar-kampanjer mot FIL-aktivisterna och på ledarutrymme predikades nederlagstoner när det gällde FNL:s kamp.

I oktober 1967 bildades Svenska Kommittén för Vietnam som ett nytt försök av pacifistgruppen att göra sig politiskt gällande. VPK-ledningen gav SKfV sitt stöd, och Vietnamexperten dr. John Takman ivrade för dess syften. För att göra Kommittén än mer ansedd utsågs i början av 1968 professor Gunnar Myrdal till dess ordförande. Inför 20-decembermötet 1967, vid högtidlighållandet av FNL:s 7-årsdag, sökte VPK, VUF och SF (Socialistiska Förbundet, stödorganisation till VPK) till varje pris att få C. H. Hermansson till talare på mötet. När så ej lyckades frändrog de mötet sitt stöd. I Göteborg frändrog VPK 20-decembermanifestationen sitt stöd när de fick reda på att talaren vid mötet även var KFml-medlem.

Attackerna mot FNL-rörelsen fortsatte även 1968. Under detta år började VUF markera en ny attityd i och med att deras pacifistiska linje byttes ut mot en ”vänsterlinje” i ord. En linje som ledde till sekterism. Vid valet i september 1968 lyckas Göteborgs FNL-grupp få Hermansson att bryta sin tystnad om Nationalinsamlingen. Det hade dittills varit främst dr. Takmans uppgift att yttra sig i den frågan. C. H. Hermansson berättade att om han annat att den skulle bli så kritiserad som den blev skulle han inte ha gett den sitt stöd.

Vietnamveckotemat hösten 1968 gav till resultat att VPK gick till ett våldsamt angrepp på DFFG och anklagade organisationen för att vara ”KFml-styrd”. Göteborgs-VPK sände ut ett brev till sina medlemmar och uppmanade dem att inte delta i Vietnamveckan. VUF-Göteborg gav sin anslutning till brevet, vilket f. ö. publicerades i partiets press. VUF-Göteborg sprack och de mest aktiva medlemmarna började istället arbeta i FNL-gruppen.

4. Med 1969 påbörjade VPK en ”solidaritetsoffensiv”. Detta var resultatet av en ”solidaritetskonferens” i slutet av januari -69. Stark aktivitet till förmån för Vietnamhjälpen (Medicinska Hjälpkommittén för Vietnam) i nära samarbete med SKfV. Den organisation som under ett

par vårmånader 1969 skulle prångla ut en miljon ”Vietnamlotter”. Inget är bekant om dragning och redovisning av lotteriet. VPK-pressen publicerade villigt annonser för detta motbjudande jippo. VPK-distrikt ansluter sig till SKfV.

I en brett upplagd artikel sommaren 1969 visar Ny Dags chefredaktör att han trots ett drygt 4-årigt svenskt vietnamarbete fortfarande inte förstår skillnaden mellan ett kompromisslöst stöd åt Vietnams folk och begränsad ”humanitär” inriktad hjälp.

Vid DFFG:s kongress i Uppsala juni 1969 går ledningen för VUF till öppen attack mot de för DFFG avgörande och grundläggande frågorna. Kongressen visade hur ynkligt lite VUF-ledningen har att hämta med sin linje.

5. Den 21/11 1969 skrev C. H. Hermansson brev till DFFG och SKfV. I brevet inbjöd partiordföranden de två organisationerna till överläggningar för att ”gemensamt finna de bästa vägarna och formerna att i vårt land utveckla olika aktioner till stöd för det vietnamesiska folkets kamp”. Två veckor senare går partiets tidningar Ny Dag och AT nr 57/69 i en gemensam underledning till våldsamt angrepp på DFFG. I ledaren görs en helt ny historieskrivning över vietnamrörelsens framväxt. I denna version var det SKP som utvecklade vietnamarbetet och ställde sig i spetsen i solidaritetsarbetet för Vietnams folk. Ledarskribenten sökte med löjligen tillmälen förhåna DFFG:s principfasthet. Fasthållande vid riktiga och vägledande principer kallades att ”hålla lekstuga”.

Detta angrepp har följts av en period utan öppna angrepp mot DFFG. Men liksom VUF-ledningen får allt svårare att tvinga sin DFFG-fientliga linje på medlemmarna, vilka börjar lämna sin organisation till förmån för arbete i de lokala FNL-grupperna, så går åsikterna om DFFG isär även inom VPK. Medan som nämnts Ny Dag/AT sedan några månader för en icke-angreppslinje mot DFFG slår istället Norrskensflamman (18.4.70), partiets enda dagliga tidning, till med en stort uppslagen förtalsartikel mot FNL-rörelsen. Det verkliga förhållandet är naturligtvis att partiledningen tillsammans med de tre partitidningarna i eget intresse för en mot DFFG fientlig linje, och tvistar om taktiken, medan det stora flertalet partimedlemmar står oförstående inför ledningens nyckfulla och principlösa inställning till vietnamarbetet.

Vi ser alltså att VPK, liksom VUF, inte har följt någon som helst linje i vietnamarbetet. Karakteristiskt är just avsaknaden av en linje för deras vietnamarbete: Ömsom har partiet och dess ungdomsförbund intagit en försonlig attityd och ömsom har den varit hatfylld. Partiledningen har t. o. m. lyckats att vid ett och samma tillfälle uttala såväl sin avsky över FNL-rörelsen som sin beundran över den. Det var vad som hände vid SKP-kongressen i maj 1967. Takman spydde galla över FNL-rörelsen medan C. H. Hermansson i en protokollsanteckning gav sitt stöd. Gemensamt för de båda organisationerna har varit att de i ord givit oss sitt stöd när de varit av den åsikten att det varit möjligt att överta kontrollen över FNL-rörelsen. När de insett att så ej kunnat ske har de istället gått till öppet angrepp. Detta agerande har ytterst haft till syfte att söka använda FNL-rörelsen för snäva partipolitiska och partitaktiska ageranden.

Helt i linje med detta är det därför att partiordföranden, C. H. Hermansson stillatigande vid riksdagens utrikesdebatt i april ålyssnar statsminister Palmes angrepp på svenska FNL-aktivister, samtidigt som partiets huvudorgan Ny Dag den 13-14 maj hurtfriskt avslutar sin ledare med att i arbetet för att isolera imperialisterna och fördöma deras brott visste alla detta. Vi bör alla vara lymlar inför vår statsminister: D. v. s. alla utom partiordföranden, när han sitter i riksdagen vid utrikesdebatten. Ett stöd åt ”lymlarna” då hade kanske resulterat i röstbortfall vid valet i september?

Inget talat för att denna ohöjda opportunistik kommer att undergå någon förändring i positiv riktning.

Bilaga 1: Flygblad utdelat av Marxistiskt Forum-sympatisörer vid bl a SKP:s "Rikskonferens" i Stockholm i maj 1966.

Skall kommunister stödja USA:s krig?

Sedan ett antal år tillbaka för den amerikanska imperialismen ett folkutrotningskrig i Vietnam i avsikt att befästa och utvidga sina koloniala besittningar i detta hörn av världen. Det vietnamesiska folket har tvingats ta upp kampen mot den utländske angriparen. De har trots USA regeringens barbariska terror i form av bombmattor, gas och napalm tillfogat fienden det ena nederlaget efter det andra.

Det tappra vietnamesiska folkets kamp har väckt en världs beundran och i flera länder har initiativ tagits till demonstrationer, insamlingar och petitionsrörelser till stöd för det vietnamesiska folket och dess politiska representant FNL. Så har fallet varit även i Sverige, där sedan hösten 1965 en insamling pågått till stöd för FNL. Som initiativtagare till denna stod inte, som man kunde hoppats, SKP utan en samling ungdomar, som genom ett hängivet och uppoffrande arbete lyckats arbeta fram en bred svensk opinion, som med indignation och avsky vänder sig mot USA:s barbariska folkmord, och som ger sitt fulla stöd till FNL. Tack vare det av "Arbetsgruppen för stöd åt Sydvietsnams Nationella Befrielsefront" organiserade upplysningsarbetet har en bred antiimperialistisk front börjat att utvecklas, vilket innebär något kvalitativt nytt i den politiska bilden i Sverige och vars betydelse inte nog kan framhållas.

Allt detta har naturligt nog setts med oblida ögon av USA-imperialismens inhemska supporters. Följdriktigt startades för någon månad sedan den s. k. "Nationalinsamlingen för Vietnam". Den utgav sig för att vara "humanitär", "opolitisk" och "opartisk". Nationalinsamlingens kontrarevolutionära och USA-vänliga karaktär framgår klart av dess målsättning. Att förhålla sig "opolitisk" i en konflikt där ett folk kämpar för social rättvisa och nationellt oberoende mot en utländsk angripare, innebär alltid ett politiskt ställningstagande, nämligen för de reaktionära krafterna mot de förtryckta. Att vidare, som man avser, fördela de insamlade medlen mellan bl. a. två av krigets parter, Befrielsefronten och Saigon-juntan, innebär att likställa dessa. Detta måste anses vara ett brott mot Vietnams folk. Alla, som verkligt solidariserar sig med det vietnamesiska folket och stödjer dess rättvisa kamp, måste fördöma en sådan inställning. Vem skulle under den tyska ockupationen av Norge ha tagit initiativet till en Norgeinsamling, där en del av pengarna skulle ha gått till tyskarna?

Nationalinsamlingen sägs vara inte endast "opolitisk" utan även "humanitär". Det enda humanitära i sammanhanget är emellertid att kasta ut USA så snabbt som möjligt. Varje hjälp till Saigonjuntan, av vilken form den vara må, kan endast bidra till att fördröja utgången av kriget och därigenom öka det vietnamesiska folkets lidande.

Misstanken om Nationalinsamlingens karaktär och syfte – att dels bekämpa de grupper, som i FNL ser det vietnamesiska folkets sanna representant dels försöka fånga upp den växande solidaritetsrörelsen med FNL och leda denna över i en "opolitisk" aktion i akt och mening att förhindra och försvåra för den svenska opinionen att komma till insikt om den rovlystna karaktären hos den amerikanska imperialismen och dess skuld till det vietnamesiska folkets lidande – övergår i visshet, när man tar del av vilka som stödjer insamlingen. Bland under-tecknarna finns en rad namnkunniga representanter för den svenska storfinansen som Yngve Holmberg, högerpartiet, Bertil Ohlin, folkpartiet, Sven Strömberg, Svenska bankföreningen, Jonas Nordensson, Sveriges allmänna exportförening och Axel Iveroth, Sveriges industriförbund. Den sistnämnde uttryckte vid en presskonferens i New York den 13 maj sin förståelse för "det tunga ansvar, som vilar på denna demokratiska världsmakt (USA) och dess ledare" och han uttryckte sina farhågor för att den "ofta måttlösa kritik mot USA-regeringen ... som han ansåg förekommit i den svenska Vietnamdebatten kunde omintetgöra Sveriges

ansträngningar de senaste åren att . . . främja avsättningen på den amerikanska marknaden". (DN den 14. 5. 66.)

Allt fler människor har kommit till insikt om Nationalinsamlingens sanna natur och flera progressiva organisationer har känt sig föranlåtna att offentligt ta avstånd från densamma. Så har t. ex. Sveriges Socialdemokratiska Studentförbund, Svenska Clartéförbundet samt ett antal SSU-klubbar med i stort likartade motiveringar tagit avstånd från den.

Men den nuvarande ledningen i vårt parti tvekar inte att i överensstämmelse med sin revisionistiska kurs offra det vietnamesiska folkets intressen för sina egna futtiga politiska ränksmidier genom att sluta upp bakom detta insamlingsskoj. I vår press, på möten, i grundorganisationerna har man uppmanat partiets medlemmar att sluta upp bakom denna kontrarevolutionära offensiv. Man har trots egen inaktivitet inte hållit sig för god att uppmana de människor, som deltagit i antiamerikanska demonstrationer och därvid utsatts för provokationer från polisens sida att "uppträda värdigt" och inte "provocera". Så handlar endast människor, som förkastar: den proletära internationalismen och, som till priset av förräderi mot det vietnamesiska folkets sak köper sig respektabilitet i det svenska statsmonopolitiska "folkhemmet".

KRÄV I DIN GRUNDORGANISATION ATT PARTIET TAR AVSTÅND FRÅN DETTA INSAMLINGSSKOJ! KRÄV HELHJÄRTAT OCH ENTYDIGT STÖD FÖR FNL OCH KAMP MOT DEN AMERIKANSKA IMPERIALISMEN I ENLIGHET MED 1957 OCH 1960 ÅRS MOSKVADEKLARATION! KRÄV ETT SLUT PÅ DEN REVISIONISTISKA KLICKENS FÖRRÄDERI MOT DET HEROISKA VIETNAMESISKA FOLKETS KAMP! STÖD FNL! STÖD ARBETSGRUPPEN FÖR STÖD AT SYDVIETNAMS NATIONELLA BEFRIELSEFRONT

Marxistiskt Forum

Vietnaminsamlingen, postgiro 40 04 99.

Bilaga 2: Annonc Ny Dag-AT nr. 51/68

[Nedan enbart textdelen – bild och beställningskupong avlägsnad]

VIETNAMLOTTERIET humanitär hjälp till Vietnams folk

Det beror på Dig om lotteriet blir en framgång. Vietnams folk behöver Din hjälp!

Vi behöver Dig, som vill medverka i att sälja en miljon lotter. Inte mindre än 20 JORDENRUNTRESOR toppar vinstförteckningen i ett lättsålt kvicklotteri, som ger 600.000 kr till Vietnams folk.

Du skall bara sälja 25 lotter och Du deltar automatiskt i den stora finalen där 10. 125 vinster (bland dem färg-TV-apparater och medelhavsresor) lottas ut bland lottförsäljarna.

Rekvirera en bunt om 25 lotter på den nedanstående kupongen. Säljer Du 50 lotter har Du dubbel chans. Lottbuntarna får Du med posten. Sått sedan igång och sälj! Lottförsäljningen pågår till den 15 april 1969. Inbetalningskort för redovisning medföljer lotterna, så Du betalar först efter försäljningen. Utlottningen av vinsterna sker i proportion till antalet försålda lotter.

SVENSKA KOMMITTÉN FÖR VIETNAM

Visa Din solidaritet

Svenska kommittén för Vietnam anordnar Vietnamlotteriet för att skaffa medel till humanitär hjälp åt Vietnams folk i dess kamp för frihet och oberoende.

Vietnamlotteriet är ett av de största lotteriet av denna art som någonsin anordnats i Sverige. När lotterna slutsålls betyder det 600.000 i netto som oavkortat går till Nordvietnam och Nationella befrielsefronten i Sydvietnam (FNL).

Då en överväldigande opinion i vårt land manifesterat sina sympatier för kommitténs strävanden hoppas vi på ett starkt stöd för Vietnamlotteriet. Vi väddar till alla att köpa. lotter och sälja lotter, särskilt uppmanar vi organisationer ett rekvirera lotter för försäljning genom medlemmarna. Genom att verka för Vietnam-lotteriet kan Du visa Din solidaritet med Vietnams lidande och kämpande folk.

Professor Gunnar Myrdal

Bilaga 3: John Takmans tal vid SKP:s 21:a kongress i maj 1967 (Ur *Clarté* nr 4/67)

Lögner om vårt parti och Vietnamarbetet

John Takman

Under bronsåldern, möjligen redan under den senare stenåldern, fanns i vårt land en syntetisk gris, galten Särinner, som man slaktade varje kväll och som pigg och nyter grymtade nästa morron. Det är den galten jag ska ta itu med, en fortsättning på Kjell Johansons inlägg, men jag har naturligtvis ingen förhoppning om att denna syntetiska gris inte ska leva ett piggt och krytt liv i morron.

Lars Herlitz gav exempel på hur termen ”revisionism” används av holmbergianerna.

Kamrat Maunsbach har i tre inlägg lämnat ett och samma exempel på vad han kallar ”partiets nesliga uppträdande” och eftersom andra holmbergianer, förmodligen också han, spritt många flygblad och skrivit många artiklar, inte minst – och det är med vemod jag säger det – i *Clarté* som en gång i tiden var en bra tidskrift, eftersom de gjort detta kring samma exempel trots att jag gett det så många gånger förut.

Det faktum att C. H. Hermansson tillsammans med andra partiledare undertecknade ett upprop för Nationalinsamlingen för Vietnam har varit och är tydligen holmbergianernas viktigaste bevis eller åtminstone ett av de viktigaste på att vårt parti kommit ut på tvivelaktiga vägar från marxistisk synpunkt. I ett flygblad tinder rubriken ”Skall kommunister stödja USA:s krig?” som tryckts i Uppsala och delades ut bl. a. vid Folkets Hus foajé – vi har ju varit så toleranta tidigare och vi har varit så toleranta på den här kongressen att dessa skadegörare i partiet får fortsätta och till och med bokförsäljaren härute har deras skrifter framlagda på försäljningsdisken – i detta flygblad betecknas vårt stöd åt Nationalinsamlingen med så mystiska uttryck som ”den revisionistiska klickens förräderi mot det heroiska vietnamesiska folkets kamp”.

Holmbergianerna är som den där mannen i en av Woodhouse's berättelser som kunde åstadkomma stort buller även när han åt potatismos.

Fakta är i all korthet följande:

Splittrades

Som alla vet hade vi i Sverige under några år en mycket bred och stark kampanj mot kärnvapen som splittrades utav dessa testuggare längre fram. Förmodligen skulle den annars ha gått upp i en mycket bred Vietnam-rörelse. Många medlemmar av vårt parti arbetade i fredsrörelsen med fredsvänner från andra partier, pacifister och andra i ledningen för pingstmarscherna, fredsdagarna och protestmöten mot kriget i Vietnam. Representanter för de viktigaste av dem organisationer hade länge diskuterat möjligheterna och formerna för en bred och stark solidaritetsrörelse med Vietnam. Personligen var jag anhängare av att vi skulle göra en motsvarighet till Spanienkommittén under trettioalet, alltså en rörelse på en gång politisk och humanitär och som framförallt hade sin förankring i fackföreningarna. Men några av dem som skötte det praktiska arbetet hade gjort sonderingar och ansåg att det gick att få en betydligt bredare anslutning för en insamling till humanitär hjälp, som då i första hand skulle gå till Nordvietnam och FNL och i någon mån till Saigon-området, om man där kunde hitta någon organisation som inte kontrollerades av quislingjuntan och som kunde garantera att medlen gick till de avsedda ändamålen. Det var alltså aldrig tal om – något som jag har påpekat många gånger, och som man fortsätter att sprida lögner omkring – det var aldrig tal

om att man skulle ge hjälp till den terrorregim, som holmbergianerna har påstått att man skulle. De vet mycket väl att det är en lögn.

När C. H. Hermansson undertecknade uppropet för Nationalinsamlingen gjorde han det på min rekommendation. Det är alltså mot mig personligen som holmbergianerna bör rikta sin kampanj i fortsättningen, inte mot C. H. Hermansson.

”Att rikta sig till olika grupper, att med speciella motiveringar göra särskilda insatser kan medföra att det samlade resultatet blir bättre, att Vietnams folk får mer materiellt stöd. Och det är ju ett av huvudskälen för verksamheten”. Per Francke

Kunde blivit . . .

Jag ansåg då och jag anser fortfarande att Nationalinsamlingen för Vietnam kunde ha blivit en av de viktigaste delarna av en solidaritetsrörelse för Vietnams kämpande folk. Vi skall inte glömma att det i vårt land finns stora kretsar, fackföreningar, kristna personligheter, kristna organisationer o. s. v., som känner att de måste göra någonting för Vietnam och som t. o. m. under den senaste tiden har intagit en klart anti-imperialistisk hållning. En humanitär aktion behöver på intet sätt stå i motsättning till alla de politiska aktioner som är nödvändiga.

Två faktorer gjorde att Nationalinsamlingen inte på långa vägar blev vad den borde ha blivit. Dels gjorde två av de ledande personerna ett par dumma uttalanden om att de inte gillade demonstrationer och att Nationalinsamlingen minsann inte samlade pengar till luftvärnskanoner, som andra organisationer kunde misstänkas göra. Dels drevs den lögnaktiga buskagitation som jag nyss nämnt om. Om den lilla gruppen holmbergianer varit ensamma att sprida lögnerna – och de visste hela tiden att det var lögner, detta är inte marxistiskt alltså att sprida lögner, inte marxistiskt-leninistiskt heller – om folk i vårt parti inte hade varit så förbannat generösa som de är med dessa människor inom partiet utan avslöjat dem undan för undan, hållit efter dem, så hade det hela förmodligen varit betydelselöst, men dessa människor fick god hjälp på den tiden av Aftonbladet och en del andra tidningar, som helt naturligt reagerade mot de dumma uttalandena men samtidigt också tog avstånd från hela insamlingen.

Så är fakta

Före rikskonferensen för ett år sen fick jag på Nationalinsamlingen och Sveriges Röda Kors gå igenom all korrespondens med Nordvietnams Röda Kors och FNL:s Röda Kors. Jag ämnade göra så också nu, ett år senare, men de senaste tvåveckorna har jag haft en del extra arbete och jag har inte haft tid för en kontrollgenomgång av deras brevarkiv igen. Vad jag vet är att Nationalinsamlingen våren 1966 skickade en miljon malariatabletter till Vietnam, det mesta till Nordvietnam och FNL och en liten del till Saigonområdet. De fick en direkt vädjan från Nordvietnams Röda Kors om två apparater för blodanalys av napalmoffer och sände dem till Hanoi så snabbt det över huvud taget gick att få tag på dem, det var sex veckors leveranstid på den fabrik där de gjordes. I samarbete med mig expedierade de också en annan order på begäran av Röda Korset i Hanoi. Det gällde ett svenskt lokalbedövningsmedel, som Röda Korset där hade begärt. Vi lyckades så småningom genom de personliga kontakter jag hade med företaget få fram medlet i torrsubstans och jag beräknade att det efter spädning på platsen skulle räcka till mer än en miljon injektioner. Om Nationalinsamlingen hade kunnat fortsätta, så var vi ense om att söka täcka hela Nordvietnams och FNL-områdets behov av detta lokalbedövningsmedel, som man har en utomordentligt stor användning för vid bl. a. napalm-skador. Samtidigt anslog Nationalinsamlingen ett mindre belopp till en buddistgrupp i Saigon, som gör ett socialt arbete och efter vad man försäkrat mig varken har något stöd från quislingjuntan eller Washington. Detta anslag och de förut nämnda malariatabletterna är såvitt jag vet det enda som till Saigon-området från Nationalinsamlingen.

När jag nu var i Vietnam umgicks jag nästan dagligen med hälsovårdsministern dr Thach, som är ordförande i DRV:s kommission för undersökning av krigsförbrytelser. Jag träffade också flera gånger FNL:s ambassadör i Hanoi. Jag fick av dem långa listor på mediciner, instrument o. s. v. som de hoppades att vi i Sverige kunde bidra med. Jag hade hoppats att Nationalinsamlingen – det var den enda instans jag kunde vända mej till då – skulle ha haft de två–trehundra tusen kronor som behövdes för att skicka dessa saker till Vietnam. De hade 75.000 kronor fonderade och det fick vi att köpa malariatabletter för och jag hoppas att de redan har kommit fram till FNL:s Röda Kors.

En av många aktioner

Nationalinsamlingen har, som jag nämnde, varit bara en av de många aktioner vi från vårt parti har gett vårt stöd åt. Jag har, liksom Hermansson, skarpt kritiserat – fastän jag gör det inte på flygblad och jag gör det inte i dumma skrifter som så humoristiskt kallas ”Marxistiskt forum” eller annat – vi har gjort de internt till Nationalinsamlingen, vi har kritiserat de dumma och opåkallade uttalanden som två av ledarna där gjorde i början, men jag har samarbetat med den för att Nationalinsamlingen på bästa möjliga sätt skulle kunna ge sådan hjälp som uttryckligen begärts av Nordvietnams och FNL:s Röda Kors och nu också av FNL:s ambassadör i Hanoi och av hälsovårdsministern i Nordvietnam.

Jag kommer att fortsätta att så långt jag förmår arbeta för ett mycket större humanitärt bistånd från svensk sida. Till mitt yrke som läkare hör en yrkesetik, som man aldrig under några omständigheter får bryta mot – och det bör de unga medicinare som arbetar i dessa lömska grupper tänka på – till läkarnas yrkesetik hör att man efter bästa förmåga ska hjälpa sjuka och nödlidande. Jag har aldrig funnit att denna yrkesetik står i någon motsättning till mitt medlemskap i den kommunistiska rörelsen. Tvärtom var det den varma humanitära grundinställningen hos marxismens klassiker, Marx, Engels, Lenin och den unge Mao Tse Tung – medan han fortfarande var marxist – som förde mig till kommunismen. Denna grundinställning finner man hos alla verkliga kommunister och det är bland annat den som gjort att jag alltid sen jag kom med i denna rörelse känt att det är där jag hör hemma.

Bilaga 4 – Ledare i *Ny Dag/AT* 3-4 dec. 1969

Vägar och former för Vietnamarbetet

Vi har tidigare återgett uppgifter om och ur det brev om Vänsterpartiet kommunisterna sänt till ledningen för De förenade FNL-grupperna och Svenska kommittén för Vietnam. Det är ett konkret förslag om ”en överläggning för att gemensamt finna de bästa vägarna och formerna att i vårt land utveckla olika aktioner till stöd för fet vietnamesiska folkets kamp, till stöd för de progressiva krafterna i USA och hela världen som nu gemensamt kämpar under parollen USA ut ur Vietnam.”

Det är förstås svårt att spå om vilka resultat framställningen kan leda till. Men man vill livligt hoppas att frågan på alla håll behandlas med det allvar den kräver. Ty det finns knappast någon viktigare fråga. Det kan anses vara en skyldighet för varje Vietnam-aktiv, för var och en som vill stödja Vietnams folk i kampen mot det imperialistiska angreppet, att överväga varje möjlighet att bredda och fördjupa arbetet. Det enda avgörande därvid måste vara hänsynen till vilken effekt som uppstår av de skilda vägar och former man använder.

Från Vietnams sida, närmast från Vietnams arbetarparti, har man understrukit att det är nödvändigt att ytterligare intensifiera kampen mot USA-imperialismen och Nixons försök att fortsätta och förlänga det smutsiga kriget. Synpunkterna har framförts till Vänsterpartiet kommunisterna, Det är därför följdriktigt att partiet tar detta initiativ. Det är också konsekvent i den meningen att den kommunistiska rörelsen från början självklart ställde sig på det

vietnamesiska folkets sida, och avslöjade USA-imperialismens aggression. Det var långt innan några kommittéer eller FNL-grupper uppstått. Kommunisterna och deras press var helt ensamma mot en kompakt borgerlig/socialdemokratisk presskör, som enständigt talade om den ”aggression” från Nordvietnams sida, vilken gjorde det nödvändigt med amerikanska insatser för att ”rädda friheten”. Kommunisterna varnade och manade, t. ex. efter de första amerikanska bombningarna av Nordvietnam, det s. k. Tonkinintermezzot i augusti 1964:

”Nu ligger en stor, del av ansvaret på världsoinionen. De som slött och tyst låter terrorn gå över Vietnam möjliggör den ohyggliga utveckling som vi alla kan bli offer för.” (J. Takman i ND 7/8 1964.)

Under lång tid mötte vi i övrig svensk press bara hänvisningar till att det var ”kommunistisk propaganda” då USA:s överfall på Vietnam fördes fram. Så småningom trängde emellertid sanningen igenom lögnridåerna – den för många hemska sanningen att kommunisterna hade rätt och att USA sedan lång tid gjorde sig skyldig till massmord i Vietnam. Upptäckten fick för många en chockartad effekt.

Och maningen till stärkt opinion möttes av gensvar. Nu kan ingen längre skylla på bristande information. Naturligtvis är det sant att de kapitalistiska nyhetsbyråerna fortfarande ger en ensidig och därmed falsk bild av vad som sker i Vietnam. Det har emellertid på senare år inte saknats goda krafter som lagt fram ovedersägliga dokumentariska bevis. Russelltribunalen spelade en stor roll för att fastslå USA:s krigsförbrytelser och i det direkta fältarbetet har FNL-grupperna spelat en ovärderlig och banbrytande roll.

Det finns nu en rad organisationer som arbetar för Vietnam. Det behöver inte med nödvändighet vara en svaghet. Olika former av aktivitet behöver inte ses som konkurrerande utan som kompletterande. Men i de fall verksamheterna mer eller mindre sammanfaller är det givetvis mest effektivt om de också samordnas,

Ett exempel ges av höstens demonstrationer i Stockholm. I oktober ordnade FNL-grupperna med stöd av en rad andra organisationer Vietnamveckan, vilken avslutades med en demonstration. I mitten av november ordnade Sv. kommittén för Vietnam, i direkt anslutning till den amerikanska storaktionen, en demonstration till vilken FNL-grupperna inbjöds som medarrangörer. Svaret blev att man just då inte kunde åta sig arbetsuppgifter, men man skulle uppmana FNL-arna att delta i fackeltåget. En FNL-are inbjöds att tala vid mötet, men då han ställde ändringskrav i den resolution som arrangörerna föreslog och ”hotade” att ev. läsa upp en egen FNL-grupps resolution på mötet, så blev det ingenting av med detta samarbete, då man ju rimligen inte kunde förvandla ett allvarligt protestmöte till en lekstuga.

Det kan förefalla vara småsaker, men också sådana kan stå hindrande i vägen. Det skulle därför vara ett framsteg om man för den gemensamma sakens skull kan avstå från att driva ”egna” krav på ett sätt som omöjliggör samverkan. Men dit kommer man inte utan gemensamma överläggningar. Därför är det angeläget att sådana kommer till stånd.

Ty, som ovan sagts, det finns knappast någon viktigare uppgift än att ytterligare bredda Vietnamarbetet.